

UZASADNIENIE

WYROKU Z DNIA 14 MARCA 2023 r.

STANOWISKA STRON

Powód Związek (...) siedzibą w W. (dalej: powód) pozwem skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w G. (dalej pozwany) (k. 5) wniósł o:

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty **28.711.388,25** zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 15.385.104,00 zł od dnia 27.01.2018 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 13.326.284,25 zł od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanemu pozwu do dnia zapłaty

z tytułu **wynagrodzenia za korzystania** w okresie **od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2020 r.** przez pozwanego z artystycznych wykonań aktorów w utworach audiowizualnych na polu eksploatacji **nadawania** telewizyjnego, które były zawarte w rozpowszechnianych przez pozwanego programach telewizyjnych **kodowanych** (wynagrodzenie zostało obliczone według wynikającej z **Tabeli 5** stawki w wysokości 0,48% wpływów brutto z działalności nadawczej pozwanego).

(Podstawa: art. 70 ust. 2¹ pkt 3 w zw. z art. 70 ust. 3 ust. pr. aut)¹

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odszkodowania w łącznej kwocie **51.251.581,80** zł z tytułu naruszeń przez pozwanego w okresie od **1.01.2005 do 31.12.2020** r. praw do artystycznych wykonań aktorów w filmach, serialach, widowiskach, spektaklach teatru telewizji oraz audycjach radiowych wraz z odsetkami liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 6.886.215,20 zł od dnia 27.01.2018 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 44.365.366,60 zł od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanemu niniejszego pozwu do dnia zapłaty.

z tytułu **odszkodowania** za korzystanie w okresie **od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2020 r.** przez pozwanego na polu eksploatacji **reemisja kablowa** - pomimo braku zawarcia z Powodem umowy wymaganej art. 21¹ ust. 1 **ust.o pr.a. i p.p.z dn.4.02.1994r.** - z artystycznych wykonań aktorów **polskich** w audycjach radiowych oraz artystycznych wykonań aktorów **polskich** w filmach, serialach, widowiskach, spektaklach teatru telewizji -, **które powstały przed 24 maja 1994 r.** (tj. przed dniem wejścia w życie prawa autorskiego)

(Podstawa roszczenia: art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b w zw. z art. 21¹ ust. 1 pr. aut. i art. 86 ust. 1 pkt 2 lit. c ust. pr. aut..)

Ponadto powód w pozwie zawarł żądania wezwania do udzielenia informacji oraz wydania i wyjawienia środków dowodowych, które zostały rozstrzygnięte odrębnym orzeczeniem.

W uzasadnieniu powód wskazał, że jako organizacja zbiorowego zarządzania (dalej OZZ) na podstawie właściwego zezwolenia jest uprawniona do zarządzania prawami pokrewnymi artystów wykonawców (aktorów i in.) w tym także zagranicznych. Pozwany jest operatorem sieci telewizji kablowej i świadczy usługi dostępu do programów telewizyjnych (zarówno kodowanych jak i niekodowanych). Powód przedstawił modele działalności pozwanego. Zdaniem powoda pozwany w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2020r. uczestnicząc w procesie przekazu programów telewizyjnych kodowanych nadawał programy zawierające artystyczne wykonania (w tym także artystów wykonawców zagranicznych). Powód ex lege jest uprawniony do inkasa wynagrodzenia artystów wykonawców z tytułu

korzystania z artystycznych wykonań aktorskich zawartych w utworach audiowizualnych, co uzasadnia dochodzenie roszczenia zawartego w pkt 1. pozwu. Żądanie z pkt 2. pozwu dotyczy odszkodowania za artystyczne wykonania aktorów polskich na polu reemisji. Roszczenie to dotyczy wyłącznie aktorów polskich i artystycznych wykonań powstałych przed dniem 24 maja 1994 r. tj. wejścia w życie ust. pr. aut. Te bowiem prawa do artystycznych wykonań nie przeszły na producentów, zaś przeciwną okoliczność winien wykazać pozwany.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa. Zakwestionował legitymację czynną powoda. Ponadto pozwany zaprzeczył, aby jego działalność była korzystaniem z utworów audiowizualnych na polu eksploatacji nadawanie. Pozwany dokonuje reemisji programów telewizyjnych. W związku z tym nie jest zobowiązany do zapłaty tzw. dodatkowego wynagrodzenia dla artystów wykonawców. W odniesieniu do roszczenia wskazanego w pkt 2. pozwu pozwany podkreślił, że prawa pokrewne „nie były rozpoznawane” przez ustawę, zakwestionował koncepcję powoda co do ciężaru dowodu przejścia tych praw na producentów utworów audiowizualnych a także zaprzeczył, aby ze strony powoda doszło do naruszenia tych praw.

Pozwany podniósł także zarzut przedawnienia.

Strony przytoczyły obszerne uzasadnienie swych stanowisk w pismach przygotowawczych, a ich podsumowanie znalazło się w planie rozprawy. Toteż nie ma potrzeby ich szczegółowego opisywania w uzasadnieniu wyroku.

PODSTAWA FAKTYCZNA WYROKU

W planie rozprawy opisano główne elementy stanu faktycznego ze wskazaniem na elementy sporne i bezsporne. W oparciu o ten schemat sąd dokonuje ustaleń faktycznych.

Powód Związek (...) jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi (w rozumieniu ust. o z.z.). W okresie od 6 września 2002 r. do 19 maja 2014 r. powód działał pod nazwą Związek (...). Od 20 maja 2014 r. do 24 września 2019 r. powód działał pod nazwą „(...)”. W dniu 1 kwietnia 2019 r. został uchwalony nowy statut powoda, w którym przyjęto nazwę obowiązującą obecnie.

Decyzją z dnia 1 lutego 1995 r. Minister Kultury i Sztuki udzielił zezwolenia Związkowi (...) na zbiorowe zarządzanie prawami aktorów jako artystów wykonawców na następujących polach eksploatacji:

- a) utrwalanie
- b) zwielokrotnianie
- c) wprowadzenie do obrotu
- d) najem
- e) dzierżawa
- f) publiczne odtwarzanie oraz nadawanie, jeżeli nie są dokonywane za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza,

Decyzją z dnia 20 października 1998 r. Minister Kultury i Sztuki zmienił decyzję z dnia 1 lutego 1995 r. i udzielił Związkowi (...) zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami pokrewnymi artystów wykonawców: aktorów, solistów śpiewaków, tancerzy, na następujących polach eksploatacji:

- 1) utrwalanie
- 2) zwielokrotnianie jakąkolwiek techniką,
- 3) wprowadzenie do obrotu

- 4) publiczne odtwarzanie
 - 5) najem
 - 6) dzierżawa
 - 7) nadawanie za pomocą wizji lub fonii przewodowej albo bezprzewodowej przez stację naziemną
 - 8) nadawanie za pośrednictwem satelity
- bezsporne

W treści uzasadnienia wskazano, że nie jest konieczne zamieszczanie w zezwoleniu o zarządzaniu repertuarem zagranicznych podmiotów skoro dotychczasowe zezwolenie nie zawiera ograniczenia do podmiotów krajowych. Organizacja zbiorowego zarządzania repertuarem zagranicznym organizacji korzystających w Polsce z ochrony, jeżeli łączy ją umowa o wzajemnej reprezentacji.

Decyzją z dnia 18 czerwca 2003 r. Minister Kultury zmienił decyzje z 1 lutego 1995 r. zmienioną decyzją z 20 października 1998 r. i udzielił Związkowi (...) zezwolenia na zarządzanie prawami pokrewnymi artystów wykonawców: aktorów, solistów śpiewaków, tancerzy w tym do pobierania wynagrodzenia, na następujących polach eksploatacji:

- a) utrwalanie
 - b) zwielokrotnianie jakąkolwiek techniką
 - c) wprowadzanie do obrotu
 - d) użyczenie
 - e) najem
 - f) nadawanie
 - g) reemitowanie
 - h) odtwarzanie
- i) publiczne udostępnianie utrwalenia artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym a także do pobierania wynagrodzeń z tytułu:
- 1) wyświetlania utworu audiowizualnego w kinach,
 - 2) najmu egzemplarzy utworów audiowizualnych i ich publicznego odtwarzania
 - 3) nadawania utworu audiowizualnego w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępniania utworów

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że zmiana miała na celu dostosowanie brzmienia zezwolenia do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 28 października 2002 r.

(okoliczności bezsporne: decyzja Ministra Kultury z dnia 1 lutego 1995 r. (...); decyzja Ministra Kultury z dnia 20 października 1998 r.(...); decyzja Ministra Kultury z dnia 18 czerwca 2003 r. (...);statut (...); odpis pełny z KRS dot. Powoda)

Od 2002 do 27 maja 2014 r. oprócz powoda także Stowarzyszenie (...) ((...)) było uprawnione do zarządzania prawami aktorów do artystycznych wykonań. Na podstawie porozumienia z dnia 15 grudnia 2004 r. (...) i (...)

ściśle współpracowały w zakresie zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi aktorów, co przejawiało się tym, że umowy z użytkownikami korzystającymi z repertuaru obu organizacji były zawierane przez obie te organizacje przy zastosowaniu wspólnej stawki wynagrodzenia, która następnie była dzielona pomiędzy te organizacje proporcjonalnie do faktycznego wykorzystania przez danego użytkownika pozycji chronionej przez tę organizację.

(Dowód: sprawozdanie (...) za 2015 r. (nośnik k. 114 wydruk ze strony internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego)

(...) , 5) Obwieszczenie z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie ogłoszenia decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o uchyleniu zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami pokrewnymi (dot. zezwolenia (...))

Powód na dzień 31 grudnia 2022 miał zawarte umowy licencyjne z następującymi nadawcami: (...) SA (program (...)), (...) SA (program (...)), (...) S.A., Telewizja (...) sp. z o.o. Telewizja (...) S.A. , Telewizja (...) sp. z o.o., (...) S.A.m (...) Sp. z o.o., (...) S.A. Powód nie posiada umów z pierwotnymi nadawcami programów kodowanych np. z (...), (...), w związku z tym powód nie otrzymał wynagrodzenia za artystyczne wykonania aktorów od tych nadawców.

(Dowód: lista k. 639, umowy nośnik k. 638)

Powód w odniesieniu do artystycznych wykonań aktorskich (w tym tancerzy) zawartych w filmach, serialach, widowiskach i spektaklach telewizyjnych oraz audycjach radiowych powstałych przed 24 maja 1994 r. na polu reemisji kablowej nie zawarł stosownych umów powierzenia zarządu z artystami wykonawcami lub ich następcami prawnymi.

Istnienie takich umów nie jest objęte domniemaniem z art. 5 ust. o z.z. Powód nie przedstawił żadnych dowodów na zawarcie chociażby jednej takiej umowy. W materiale procesowym są dostępne sprawozdania z działalności powoda od 2015 r. Z ich treści wynika liczba osób, które powierzyły zarząd swoimi prawami powodowi wg. stanu na koniec kolejnych lat kalendarzowych. Nie można jednak zweryfikować, czy są wśród nich osoby które dokonywały artystycznych wykonań przed 1994 r. i czy takie umowy dotyczą tego rodzaju wykonań).

Obecnie powszechną praktyką jest przenoszenie przez twórców filmowych oraz przez artystów wykonawców praw na polu reemisji na rzecz producentów utworów audiowizualnych i innych form audiowizualnych

Powód nie jest stroną umów o wzajemnej lub jednostronnej reprezentacji z zagranicznymi OZZ reprezentującymi prawa artystów wykonawców w zakresie repertuaru zagranicznego OZZ.

(Okoliczność bezsporna)

Na przestrzeni lat (także w okresie objętym żądaniem pozwu) zmieniały się uwarunkowania techniczne przesyłu sygnału telewizyjnego (radiowego).

Nadawca otrzymuje audycję od producenta audio-wizualnego w postaci albo pliku cyfrowego przesyłanego przez Internet, albo wyjątkowo nagranych cyfrowo na nośniku. Kilka lat temu korzystano wyjątkowo z taśm B.. To nadawca programu kompletuje program telewizyjny z audycji i ma wyłączny wpływ na jego zawartość tj. na to, jakie audycje będą w nim zamieszczone. Nadawca może przekazywać odbiorcy program bezpośrednio do odbiorcy. Najczęściej jednak dokonuje tego z udziałem operatora sieci telekomunikacyjnej (sieci kablowej). Istotą przekazu sygnału od nadawcy do odbiorcy z udziałem operatora niezależnie od ścieżek przekazu (naziemna, satelitarna, protokół IP, Internet) jest to, że nadawca sygnału (zawierającego program) przekazuje go do tzw. stacji czołowej danego operatora. Operator natomiast jako podmiot dysponujący dostępem do sieci telekomunikacyjnej (i kontrolujący dostęp do niej) dostarcza go użytkownikom końcowym (odbiorcom).

Wyróżnia się dwa rodzaje programów wedle kryterium ich dostępności dla użytkownika końcowego (odbiorcy):

- programy ogólnodostępne

- programy z dostępem warunkowym.

Programy tzw. ogólnodostępne (niekodowane, FTA (Free To Air), które są nadawane zarówno w nadaniach naziemnych jak i satelitarnie. Ich odbiór przez użytkownika nie wymaga zawarcia umowy z jakimkolwiek operatorem sieci telekomunikacyjnej, ale jedynie dostępu do odpowiedniego sprzętu umożliwiającego odbiór sygnału (np. antena satelitarna, antena RTV). Natomiast programy z dostępem warunkowym (tzw. kodowane) są szyfrowane pierwotnie przez nadawców, sygnał ten (w przeciwieństwie do sygnału zawierającego programy ogólnodostępne) nie jest publicznie dostępny w trakcie przesyłu i w tej postaci przesyłane operatorom (tzw. wprowadzenie bezpośrednie). Operatorzy sieci telekomunikacyjnej w oparciu o umowę z abonentem dostarczają dekoder umożliwiający odbiór programów dostępem warunkowym. (To samo urządzenie może także dawać dostęp do programów ogólnodostępnych). Zakres tego dostępu, w szczególności do programów tzw. kodowanych z punktu widzenia technicznego jest uzależniony od zaprogramowania urządzenia dekodującego przez dostawcę usługi.

Operator sieci telekomunikacyjnej rozprowadza program do odbiorców bez dokonywania jakiegokolwiek zmiany jego treści równocześnie do jego nadania. Z punktu widzenia handlowego (tj. aby zróżnicować charakter i cenę usługi) łączy programy pakiety. Pakiet jako usługa dostępu do sieci jest przedmiotem sprzedaży przez operatora.

(Elementarne zasady udostępniania sygnału telewizyjnego stanowią informację, do której dostęp jest powszechny; poza tym w odniesieniu do sytuacji strony pozwanej sąd posiłkował się zeznaniami świadków: A. O. (rozprawa dn. 21 lutego 2023 ad. 00:03:36 i nast., J. K. (rozprawa dn. 23 lutego 2023 r. ad. 00:01:23 i nast., P. G. (rozprawa dn. 23 lutego 2023 r. ad. 00:56:08 i nast.)

Pozwany jest operatorem sieci telekomunikacyjnej, w tym sieci kablowej.

Pozwany obecnie świadczy usługi na terenie całego kraju. Pozwany w okresie objętym żądaniem pozwu świadczył usługi dostępu za pomocą sieci kablowej do programów radiowych i telewizyjnych ogólnodostępnych oraz programów telewizyjnych z dostępem warunkowym (tzw. kodowanych). Pozwany łączył rozpowszechniane programy telewizyjne ogólnie dostępne oraz programy telewizyjne kodowane grupując je w pakiety stanowiące jeden produkt, sprzedawany za określoną opłatą abonamentową. Pakiety te różniły się zawartością i wysokością opłaty. W niektórych pakietach telewizji kablowej pozwany na określony czas udostępniał programy Premium np. (...), (...), (...), (...),(...), (...), (...), w których były prezentowane filmy i seriale. Pozwany od 2013 r. świadczy również dodatkowe audiowizualne usługi medialne na żądanie (...) oraz (...). Usługa (...) co do zasady była dodatkowo płatna, choć mogło się zdarzyć, że była dostępna w ramach promocji. Pozwany świadczył usługi transmisji danych, takich jak dostęp do Internetu stacjonarnego oraz mobilnego, a także telefonii stacjonarnej i mobilnej. W ramach pakietów pozwany oferował także dostęp za pośrednictwem Internetu do niektórych, wybranych przez siebie programów telewizyjnych i programów kodowanych, które były przekazywane w sposób linearny (tj. z jednego punktu do wielu odbiorców tak jak przy przekazie telewizyjnym). Abonenci pozwanego otrzymywali usługę (...) co do niektórych wybranych przez pozwanego filmów i seriali.

Oferta pozwanego na przestrzeni okresu objętego pozwem zmieniała się i z roku na rok jest coraz bogatsza, w ofercie jest coraz więcej programów. Jedną z ofert dla usług pozwanego jest Pakiet (...) oferowany w W.. – Pakiet (...) zawiera 71 programów telewizyjnych:

- 23 kanały ogólnodostępne,

- 48 kodowanych z czego:

- 43 sportowe, informacyjne, lifestyle, muzyczne – nie zawierające filmów ani seriali,

- 5 kanałów filmowych, z czego: 3 tj. (...), (...) i (...) – w ramach telewizji cyfrowej naziemnej, (...) – kanał nadawcy (...) SA, działającego w oparciu o koncesje satelitarne, oferującego swoje programy w ramach dostępu online we własnej usłudze (...). (...) – kanał nadawcy niemieckiego, zawierający wyłącznie seriale produkcji niemieckiej.

W Pakiecie (...) przez pierwsze trzy miesiące abonenci mieli dostęp do pakietu Premium (...) umożliwiającego odbiór programów telewizyjnych (...), (...) i (...) oraz serwisów internetowych (...), (...), które zawierają filmy i seriale dostępne na żądanie (...). – bezsporne

(dowód:

- nośnik informacji USB - pendrive nr 1 - zawierający:

Zapisy archiwalnej strony internetowej Pozwanego pod adresem (...) przedstawiające ofertę Pozwanego, w tym: Zapisy archiwalnej strony Pozwanego dot. pakietu (...), (...), (...) zrzut z ekranu 34; Zapisy archiwalnej strony Pozwanego dot. pakietu (...)(telewizja+internet) 2020 r., Zapisy archiwalnej strony Pozwanego dot. pakietu(...) (telewizja+internet) 2020 r., Zapisy archiwalnej strony Pozwanego dot. pakietu (...)(pakiet telewizji) 2020 r., Zapisy archiwalnej strony Pozwanego dot. pakietu (...) (pakiet telewizji) 2020 r. Zapisy archiwalnej strony Pozwanego dot. pakietu (...) (pakiet telewizji) 2020 r., Zapisy archiwalnej strony Pozwanego dot. programów premium dod. płatnych (...) i (...) (2019), Zapisy archiwalnej strony Pozwanego zrzuty z ekranu 36, 37, 40, 42, Zapisy archiwalnej strony Pozwanego (...) wyciąg z rejestru programów rozprowadzanych przez Pozwanego w okresie 1.01.2005-31.12.2020; archiwalne dzienne ramówki programów ogólnie dostępnych rozprowadzanych przez Pozwanego; archiwalne dzienne ramówki programów kodowanych rozprowadzanych przez Pozwanego; archiwalne dzienne ramówki programów radiowych (...) rozprowadzanych przez Pozwanego;

- przykładowe wykazy programów rozprowadzanych przez Pozwanego w latach 2008 - 2013 oraz w latach 2016 - 2020

- wydruk ze strony internetowej (...) zawierający _ zestawienia „kanałów na żywo” oferowanych w ramach usługi (...)+

- wydruk ze strony internetowej (...) zawierające informacje o nadawanych serialach telewizyjnych;

- analiza oferty programów telewizyjnych udostępnianych przez pozwaną w ramach Pakietu (...)

- zestawienie koncesji na nadania satelitarne

- zestawienie koncesji na nadania naziemne)

Pozwany ma zawarte umowy licencyjne na polu reemisji z dwiema OZZ, tj. ze Stowarzyszeniem (...) oraz ze Stowarzyszeniem (...) i na ich rzecz uiszcza wynagrodzenia licencyjne, których wysokość zależy od wpływów pozwanej ze świadczenia usług reemisji. Stowarzyszenie (...) reprezentuje producentów utworów audiowizualnych, a także współtwórców utworu audiowizualnego, w szczególności reżyserów, operatorów, scenografów oraz w pewnym zakresie scenarzystów. Pozwany nie uiszcza na rzecz OZZ odrębnych opłat licencyjnych za korzystanie z artystycznych wykonań aktorów. Pozwany nie uiszcza na rzecz (...) ani innej OZZ wynagrodzenia z art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 3) ust. pr. aut.

Powód nie występował do pozwanego o zawarcie umowy o korzystanie z artystycznych wykonań na polu reemisji.

(bezsporne)

Tabele wynagrodzeń (...) zatwierdzone orzeczeniem Komisji Prawa Autorskiego z dnia 6 lutego 2002 r. wskazywały następujące stawki:

- Tabela 5 wskazywała na wynagrodzenie na poziomie 0,48 % od wpływów brutto z działalności nadawczej.

- Tabela 9 wskazywała na wynagrodzenie na poziomie 0,5 % od wpływów brutto operatorów sieci kablowej z podziałem:

- 0,4 % dla artystów wykonawców (aktorów, solistów śpiewaków i tancerzy solistów)

- 0,1 % dla reżyserów i scenografów teatralnych

Art. 108 ust. 3 ust. pr. aut. stanowiący podstawę wydania decyzji w przedmiocie zatwierdzenia tabel został uznany przez TK za sprzeczny z Konstytucją wyrokiem Sk 40/04 z dnia 24 stycznia 2006 r. i utracił moc z dniem 1 września 2006 r.

Powód w dniu 24 czerwca 2011 r. wspólnie ze Stowarzyszeniem (...) złożył wniosek do Komisji Prawa Autorskiego o zatwierdzenie nowych tabel. Postępowanie Komisji Prawa Autorskiego zostało umorzone postanowieniem z 14 marca 2012 r. Zgodnie z uzasadnieniem postanowienia postępowanie to zostało umorzone ze względu na niezakończenie postępowania w sprawie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń w terminie o którym mowa w art. 110¹³ ust. 1 i 2 ust. pr. aut.

(Dowód:

- orzeczenie Komisji Prawa Autorskiego z dnia 6 lutego 2002 r. w sprawie zatwierdzenia „Tabel wynagrodzeń za wykorzystanie wykonań i realizacji artystycznych artystów wykonawców (...)” zawierające Tabelę 5 oraz Tabelę 9;
- decyzja Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego nr 26 z dnia 21 grudnia 2010 r.;
- wniosek Powoda o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń z dnia 20 czerwca 2011 r.;
- postanowienie Komisji Prawa Autorskiego z dnia 14 marca 2012 r. (sygn. (...)) o umorzeniu postępowania;

Powód wnioskiem z 29 grudnia 2017 r. zaważwał Pozwanego do próby ugodowej. Wniosek o zaważwanie do próby ugodowej obejmował żądanie zapłaty:

- 1) 15 385 104 zł. tytułem zaległego wynagrodzenia aktorów za filmy, seriale, widowiska, spektakle teatralne i programy artystyczne wykorzystywane przez pozwanego w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2016r. liczonego wg. stawki 0,48% Tabela 5,
- 2) 6 886 215 zł. 20 gr. tytułem odszkodowania na podstawie art. 79 ust.1 pkt 3 lit. b prawa autorskiego w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r. za naruszenie majątkowych praw autorskich podmiotów reprezentowanych przez (...) w wysokości odpowiadającej dwukrotności stawki 0,4% od wpływów brutto wg. tabeli 9.

Nie doszło do zawarcia ugody między stronami. Postępowanie ugodowe zakończyło się 21 lutego 2018 r.

(Bezsporne: wniosek Powoda z 29.12.2017 r. o zaważwanie Pozwanego do próby ugodowej; protokół z 21.02.2018 r. z rozprawy o zaważwanie do próby ugodowej)

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 18 listopada 2018 r. wszczął z urzędu na podstawie art. 147 ust. o z.z. postępowanie w przedmiocie zmiany lub cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi do artystycznych wykonań udzielonego (...)prze Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. 7 listopada 2022 r. została wydana decyzja o zmianie i częściowym cofnięciu zezwolenia na zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi do artystycznych wykonań. Cofnięcie dotyczyło innych podmiotów niż aktorzy wykonawcy oraz innych pól eksploatacji niż nadawanie i reemisja.

Według sprawozdań finansowych pozwanego uzyskiwał on następujące przychody z tytułu sprzedaży usług radia i telewizji kablowej:

- 1) Za rok zakończony 31 grudnia 2005 r. – 16.751.869,77 zł
- 2) Za rok zakończony 31 grudnia 2006 r. – 206.555.661,63 zł

*) Za lata 2005-2006 informacje zawierają „przychód z usługi radia, telewizji kablowej oraz dostępu do Internetu

- 3) Za rok zakończony 31 grudnia 2007 r. – 201.600.980,41 zł
- 4) Za rok zakończony 31 grudnia 2008 r. - 250.743.554,36 zł
- 5) Za rok zakończony 31 grudnia 2009 r. – 306.403.500,00 zł
- 6) Za rok zakończony 31 grudnia 2010 r. – 323.125.700,00 zł
- 7) Za rok zakończony 31 grudnia 2011 r. – 329.642.000,00 zł
- 8) Za rok zakończony 31 grudnia 2012 r. – 353.446.900,00 zł
- 9) Za rok zakończony 31 grudnia 2013 r. – 373.429.000,00 zł
- 10) Za rok zakończony 31 grudnia 2014 r. – 407.662.400,00 zł
- 11) Za rok zakończony 31 grudnia 2015 r. – 422.594.600,00 zł
- 12) Za rok zakończony 31 grudnia 2016 r. – 438.182.300,00 zł
- 13) Za rok zakończony 31 grudnia 2017 r. – 452.752.000,00 zł
- 14) Za rok zakończony 31 grudnia 2018 r. – 459.636.000,00 zł
- 15) Za rok zakończony 31 grudnia 2019 r. – 462.718.000,00 zł

(Bezsporne:

- kopia 29 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2005 r.;
- kopia 31 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2006 r.;
- kopia 31 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2007 r.;
- kopia 32 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2008 r.;
- kopia 33 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2009 r.;
- kopia 34 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2010 r.;
- kopia 33 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2011 r.;
- kopia 34 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2012 r.;
- kopia 33 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2013 r.;
- kopia 33 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2014 r.;
- kopia 34 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2015 r.;
- kopia 38 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2016 r.;
- kopia 38 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2017 r.;
- kopia 12 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2018 r.;

- kopia 13 strony sprawozdania finansowego Pozwanego za rok obrotowy zakończony 31.12.2019 r.;
- wniosek Powoda z 29.12.2017 r. o zawiązanie Pozwanego do próby ugodowej;
- protokół z 21.02.2018 r. z rozprawy o zawiązanie do próby ugodowej;
- str. 1 sprawozdania finansowego z działalności Pozwanego za 2002 r. i 2003 r.;

OCENA DOWODÓW

Sąd weryfikował materiał dowodowy zaofiarowany przez strony.

Na mocy art. 243²k.p.c. sąd uznał dokumenty złożone przez strony za dowody w sprawie. Ostatecznie szereg z tych dokumentów, zwłaszcza odnoszących się do ustalenia wysokości wynagrodzenia czy odszkodowania w świetle negatywnej oceny żądań co zasady okazała się zbędna. Sąd pominął szereg dowodów osobowych - jako nieprzydatnych dla wykazania danego faktu, względnie jako powołanych na okoliczności nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy. (Decyzje o pominięciu dowodu znalazły się w planie rozprawy z krótkim uzasadnieniem). Sąd na rozprawie dnia 14 marca 2023 r. zmienił częściowo wcześniejsze decyzje dowodowe i pominął dowody służące wykazaniu wysokości roszczenia, mając na uwadze, że nie jest ono usprawiedliwione co do zasady.

Istota ustaleń ważnych dla rozstrzygnięcia sprawy dotyczyła tego, na czym polega z punktu widzenia technicznego i dalej prawnego udział pozwanego w przekazywaniu utworu do odbiorcy. W tym zakresie sąd przeprowadzał dowód z zeznań świadków, którzy zasadniczo mieli potwierdzić lub zaprzeczyć tezie o wykorzystaniu przez pozwanego egzemplarzy utworów wprowadzonych do obrotu. Zeznania świadków naprowadziły sąd na okoliczności związane z ogólnymi zasadami udziału operatorów sieci telekomunikacyjnych w udostępnianiu sygnału (nośnika utworu) odbiorcom. Sąd uznał zeznania te za wiarygodne i spójne.

Kolejną kwestią – kluczową z punktu widzenia sporu w zakresie żądania zapłaty zryczałtowanego odszkodowania (pkt 2 pozwu) było ustalenie, czy powód reprezentuje artystów wykonawców w zakresie artystycznych wykonań, na których naruszenie wskazuje (tj. wykonania aktorów i tancerzy w utworach audiowizualnych powstałych przez 24 maja 1994 r.), czy utwory takie były reemitowane przez pozwanego.

W tym zakresie powód nie zaafierował, ani twierdzeń, ani materiału dowodowego powołując się na domniemanie z art. 5 ust. o z.z. Ocena tego domniemanie oraz związanego z nim ciężaru dowodu zostanie omówiona w dalszej części uzasadnienia. Wstępnie należy zasygnalizować, że powód nie przytoczył ani jednego przykładu reemisji utworu zawierającego artystyczne wykonanie, które mogłoby stanowić naruszenia prawa do artystycznego wykonania, którym zarządza powód.

PODSTAWA PRAWNA

Uprzedzając rozważania sądu co do podstawy prawnej rozstrzygnięcia należy podkreślić, że żądania strony powodowej dotyczą bardzo długiego okresu tj. 16 lat pomiędzy 1 stycznia 2005 r. a 31 grudnia 2020 r. W tym czasie zmieniała się działalność pozwanego, w szczególności ewoluowały sposoby przekazu sygnału telewizyjnego, a także oferta pozwanego. Istotne jest także, że następowały zmiany regulacji prawnych i to zarówno na szczeblu unijnym jak i krajowym. Poza tym żądanie powoda dotyczy także utworów (praw) powstałych przed wejściem w życie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych tj. przez 24 maja 1994 r. Ta sytuacja stwarza dużą trudność w dokonaniu oceny roszczeń strony powodowej i wymaga analizy aktów prawnych, a także ich wiążącej interpretacji dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w różnych okresach.

Na posiedzeniu przygotowawczym w sporządzonym z udziałem stron planie rozprawy zarysowano główne problemy, w tym także prawne, wymagające rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu podstawy prawnej orzeczenia sąd odniesie się do tych zagadnień trzymając się systematyki przyjętej w planie rozprawy.

Legitymacja czynna powoda

Powód jako istotny element podstawy prawnej zgłoszonych żądań w ich aspekcie podmiotowym powoływał domniemanie swojej legitymacji procesowej czynnej wynikającej z art. 5 ust. o z.z.2

Zdaniem sądu domniemanie uprawnienia do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi w zakresie udzielonego OZZ zezwolenia oraz domniemanie legitymacji procesowej w tym przedmiocie nie stanowi w żadnym razie podstawy zbiorowego zarządu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi – w rozumieniu art. 3 pkt 1) o z.z.3. Możliwe podstawy prawne zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi określa bowiem art. 4 ust. 1 ust. o z.z.4. Są nimi:

- umowa o zbiorowe zarządzanie,
- umowa o reprezentację
- przepisy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Katalog źródeł ten ma charakter zamknięty.

Ustawodawca wskazuje ponadto, że uprawnienie do zbiorowego zarządzania ograniczone jest zakresem udzielonego zezwolenia. Zezwolenie zgodnie z art. 9 ust. OZZ5 z kolei określa:

- rodzaje utworów lub przedmiotów praw pokrewnych
- pola eksploatacji
- kategorie uprawnionych.

Należy przypomnieć, że zbiorowy zarząd wykonywany przez OZZ dotyczy praw cudzych tj. praw wyłącznych podmiotów praw autorskich i praw pokrewnych. Uprawnienie OZZ do wykonywania tych praw ma zasadniczo swoje źródło w umowie z twórcą (wykonawcą), który powierza wykonanie swoich praw konkretnej organizacji (umowa o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi, pośrednio umowa o reprezentacji). Jeżeli natomiast zarząd taki ma charakter przymusowy i jest niezależny od woli podmiotu praw, musi mieć on swoje źródło w przepisach ustawy. Przymusowy zarząd stanowi bowiem ograniczenie praw twórcy/wykonawcy do swobodnego zarządzania (korzystania) ze swojego prawa. Dlatego też norma prawna ograniczająca prawo podmiotowe jednostki musi wyraźnie określać, jakiego rodzaju uprawnienia dotyczy. Taką normą nie jest oczywiście domniemanie z art. 5 ust. o z.z., gdyż domniemanie jako ze swej istoty instytucja procesowa wskazuje jedynie na ciężar dowodu wykazania przysługiwania określonego uprawnienia.⁶ Znaczenie domniemania dla wskazanych w ustawie źródeł uprawnienia o.z.z (umowa lub ustawa) zarządu wymaga analizy odrębnie w odniesieniu do obu żądań zgłoszonych przez powoda.

Powód w tym postępowaniu domaga się:

- zapłaty wynagrodzenia przysługującego artystom wykonawcom z tytułu nadawania utworu w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępniania utworów (art. 70 ust. 2¹ pkt 3 w zw. z art. 70 ust. 3 ust. pr. aut.) /artystyczne wykonania utworów udostępnianych w programach kodowanych/ - pkt 1. pozwu
- zapłaty odszkodowania z tytułu naruszenia praw do artystycznych wykonań na polu reemisji (art. 79 ust. 1 pkt 3. lit. b w z. z art. 21¹ ust. 1 ust. pr. aut. w zw. z art. 86 ust.1. pkt 1 lit c) ust. pr. aut.) i dotyczy artystycznych wykonań powstałych przed 24 maja 1994 r. wykonawców polskich - pkt 2. pozwu .

Legitymacja powoda co do żądania zgłoszonego w pkt 1. pozwu

Domniemanie z art. 5 ust. o z.z.

W pierwszej kolejności sąd rozważy kwestie legitymacji powoda co do żądania wynagrodzenia. Pomijając na tym etapie szczegółowe rozważania na temat charakteru prawa do tzw. dodatkowego wynagrodzenia artystów wykonawców z tytułu nadawania utworu audiowizualnego (art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 3. ust. pr. aut. 7) sąd stoi na stanowisku, że określone w art. 70 ust. 3 ust. pr. aut. pośrednictwo OZZ ma charakter zarządu przymusowego bezwzględnie. Oznacza to, że uprawnienie OZZ do pobierania tzw. dodatkowego wynagrodzenia wynika wprost z ustawy (tj. OZZ nie musi być związana umową z konkretnym artystą wykonawcą co do konkretnego utworu/ artystycznego wykonania, a artysta wykonawca nie może pobierać tego wynagrodzenia sam, bez pośrednictwa OZZ). Przymusu pośrednictwa OZZ nie można wykluczyć (brak opcji opt-out)⁸.

Prawo do pobierania tzw. dodatkowego wynagrodzenia przysługuje zgodnie z art. 70 ust. 3 ust. pr. aut. „właściwej organizacji zbiorowego zarządzania”. Definicję „właściwej organizacji zbiorowego zarządzania” wprowadziła nowelizacja ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych zawarta w art. 123 ustawy o z.z. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 17) ust. pr. aut. 9 organizacją właściwą jest OZZ która zawarła umowę o zbiorowe zarządzanie z uprawnionym, a w przypadku gdy uprawniony nie zawarł umowy z żadną o z.z. jest to organizacja reprezentatywna – w rozumieniu ust. o z.z.

Uzupełnieniem (a w zasadzie powtórzeniem) regulacji art. 70 ust. 3 ust. pr. aut. w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 17 ust. pr. aut. w zakresie uprawnienia konkretnej OZZ do pobierania wynagrodzenia jest art. 5 ust. 2 ust. o z.z. Z przepisu tego wynika, że jeżeli chodzi o uprawnionych (artystów wykonawców), którzy nie zawarli umowy o zbiorowe zarządzanie, zbiorowo zarządza ta organizacja, która jest reprezentatywna w odniesieniu do tych praw.

Pojęcie organizacji reprezentatywnej definiuje art. 10 ust. o z.z.¹⁰ Jeżeli dana OZZ jest jedyną posiadającą zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów (przedmiotów praw pokrewnych) na danym polu eksploatacji – to jest organizacją reprezentatywną. Jeżeli takim zezwoleniem dysponuje więcej niż jedna o z.z. to reprezentatywność stwierdza z urzędu minister w drodze decyzji, na podstawie kryteriów określonych w art. 10 ust. 2. Decyzja ta ma charakter deklaratoryjny.

Domniemanie z art. 5 ust. o z.z. w odniesieniu do pobierania wynagrodzenia z art. 70 ust. 2⁽¹⁾ w zw. z art. 70 ust. 3 ust. pr. ust. miałyby się więc sprowadzić do tego, że jeżeli udzielone OZZ zezwolenie obejmuje uprawnienie do zarządzania prawami pokrewnymi określonej kategorii podmiotów praw pokrewnych na określonym polu eksploatacji, to strona przeciwna tj. w tym przypadku zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia, musiałby wykazać, że mimo udzielonego zezwolenia OZZ nie jest organizacją reprezentatywną. Obalenie takiego domniemania wymaga przeprowadzenia dowodu, że istnieje jeszcze inna OZZ która jest reprezentatywna tj. albo spełnia kryteria z art. 10 ust. 2 ust. o z.z., albo została na jej rzecz wydana deklaratoryjna decyzja z art. 10 ust. 3 ust. o z.z.

Takiego dowodu strona pozwana nie przeprowadziła.

Sąd z kolei nie ma wątpliwości, że kolejne dostępne w aktach sprawy zezwolenia udzielone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odnosiły się do powoda. Nieścisłości w oznaczeniu podmiotu objętego zezwoleniem nie mają znaczenia dla merytorycznej oceny tych decyzji. Zezwolenia obejmowały uprawnienia powoda do pobierania wynagrodzenia artystów wykonawców na polu eksploatacji nadawanie.

To przesądza o istnieniu po stronie powoda legitymacji czynnej do dochodzenia roszczenia o zapłatę tzw. dodatkowego wynagrodzenia z art. 70 ust. 1² ust. o pr. aut.

Sąd w zasadzie nie widzi potrzeby analizowania domniemania wynikającego z obowiązującego przed wejściem w życie ustawy o z.z. art. 105 ust. pr. aut.¹¹ Przy założeniu, że na gruncie regulacji krajowej domniemanie jest instytucją prawa procesowego i należy stosować prawo procesowe obowiązujące w toku postępowania, nie ma potrzeby sięgania do przepisów nieobowiązujących.

Gdyby jednak uznać, że w zakresie żądań obejmujących wynagrodzenie sprzed wejścia w życie ustawy o z.z. tj. sprzed 19 lipca 2018 r., należy weryfikować legitymację powoda w oparciu o treść art. 105 ust. 1 ust. pr. aut. to w pierwszej kolejności należy jeszcze raz przypomnieć, że domniemanie także z art. 105 ust.1 nie jest źródłem prawa do pobierania wynagrodzenia przez OZZ lecz jest nim przepis ustawy tj. art. 70 ust.3 ust. pr. aut. Istotny zatem (także w świetle zd. drugiego art. 105 ust. 1. Ust. pr. aut.) pozostaje aspekt podmiotowy tj. czy to ta konkretna OZZ jest uprawniona do pobierania wynagrodzenia.

Należy wyraźnie odróżnić wyłączenie stosowania domniemania od obalenia domniemania. Wyłączenie stosowania domniemania zachodzi wówczas, gdy „do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania”. Oznacza to, że nie można go stosować, gdy w jednym procesie zachodzi konkurencja roszczeń dwóch OZZ (tj. gdy proces toczy się między nimi, względnie, gdy pomiędzy nimi zachodzi współuczestnictwo konkurencyjne). Wtedy każda z OZZ musi wykazać swoje prawa, a domniemanie nie przemawia na rzecz żadnej z nich. Natomiast, gdy postępowanie toczy się między OZZ a zobowiązanym, to możliwe jest jedynie obalenie domniemania z art. 105 ust. 1 ust. pr. aut. przez przeprowadzenie przez zobowiązanego (zazwyczaj pozwanego) dowodu przeciwnego.

W ocenie sądu, kiedy OZZ realizuje rozszerzony zarząd przymusowy wynikający z ustawy, a więc może dochodzić roszczeń na rzecz uprawnionych, którzy nie zawarli z nim umowy o zbiorowe zarządzanie, domniemanie staje się bezprzedmiotowe, gdyż prawo do dochodzenia roszczenia wynika wprost z ustawy.

Można byłoby rozważać kwestię, czy (podobnie jak w art. 5 ust. o z.z.) domniemanie nie odnosi się tylko do tego, czy powód jest organizacją właściwą w rozumieniu art. 70 ust. 3 ust. pr. aut. w zw. z art. 107 ust. pr. aut.¹² To wymagałoby wykazania, że na tym samym polu eksploatacji działa więcej niż jedna OZZ, a powód w odniesieniu do praw do wynagrodzenia uprawnionych, którzy nie powierzyli swoich praw żadnej organizacji, został wskazany przez Komisję Prawa Autorskiego.

Jednak w sytuacji, w której żadna z OZZ uprawniona do pobierania wynagrodzenia z art. 70ust. 2⁽¹⁾lit.c) ust. pr. aut. nie byłaby wskazana przez Komisję Prawa Autorskiego jako właściwa, to uprawnieni, wobec przymusowego pośrednictwa OZZ w ogóle byliby pozbawieni możliwości realizacji swojego prawa do wynagrodzenia. Taka wykładnia jest oczywiście sprzeczna z art. 70ust. 2⁽¹⁾lit.c) ust. pr. aut. i Dyrektywą 2004/48/WE.

W materiale procesowym brak dowodów na to, że (...) przed jego likwidacją był uprawniony w świetle uzyskanych zezwoleń do pobierania tzw. dodatkowego wynagrodzenia na rzecz artystów wykonawców. W związku z tym, nie można uznać, że domniemanie z art. 105 ust. 1 ust. pr. aut., co do tego, że powód pozostawał organizacją właściwą zostało obalone.

Umowa o reprezentacji

Kolejny problem, wokół którego ogniskował się między stronami spór dotyczący legitymacji powoda co do roszczenia o zapłatę tzw. dodatkowego wynagrodzenia, dotyczył koniczności bycia przez powoda stroną umowy o reprezentacji z zagranicznymi OZZ w odniesieniu do repertuaru artystycznych wykonań artystów zagranicznych.

Kwestii wynagrodzenia za korzystanie z zagranicznego utworu audiowizualnego w Polsce dotyczy art. 70 ust. 4 ust. pr. aut.¹³ Przepis ten jednak wskazuje na możliwość ustalenia takiego wynagrodzenia jako wynagrodzenia ryczałtowego (cokolwiek miałyby to znaczyć w kontekście ogólnych zasad ustalania wynagrodzenia uprawnionych objętego zbiorowym zarządem), nie odnosi się natomiast ani do tego, czy artystom wykonawcom przysługuje takie wynagrodzenie i kto jest uprawniony do jego pobierania.

Powód wskazywał, że uprawnienie artystów wykonawców zagranicznych do tzw. dodatkowego wynagrodzenia w związku z nadawaniem utworów audiowizualnych (z art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 3) ust. pr. aut.), przysługuje na tych samych zasadach jak artystom krajowym z mocy art. 90 pkt 1) – 3) ust. pr. aut.¹⁴ Powód, koncentrując się na

programach tzw. premium ((...) i (...)) nie wskazał przykładu utworów audiowizualnych, w których wykonania artystyczne odpowiadałyby hipotezie wskazanych przez niego norm. Jak już wskazano w przypadku dochodzenia praw objętych ustawowym przymusowym zarządzeniem (takim jest prawo do dodatkowego wynagrodzenia z art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 3) ust. pr. aut.) nie ma potrzeby przedstawiania wykazu konkretnych utworów objętych ochroną. Jednak w przypadku prawa do dodatkowego wynagrodzenia artystów wykonawców zagranicznych, właśnie z uwagi na konieczność weryfikacji przesłanek z art. 90 oraz możliwości ustalenia ryczałtowego wynagrodzenia (art. 70 ust. 4 ust. pr. aut.) takie przedstawienie mogłoby okazać się przydatne, o ile nie nieodzwonne.

Niezależnie od braku możliwości przeprowadzenia weryfikacji, czy artystyczne wykonania, do których odnosi się zgłoszone przez stronę powodową procesowe roszczenie odpowiadają hipotezie art. 90 ust. pr. aut., należy wskazać, że istnienia po stronie artystów wykonawców zagranicznych, prawa do tzw. dodatkowego wynagrodzenia z art. 70 ust. 2¹ pkt 3) ust. pr. aut. na równi z artystami polskimi, może mieć swoje źródło z obowiązującej na gruncie szeregu konwencji, którymi Rzeczpospolita Polska jest związana, zasady asymilacji¹⁵, nakazującej zrównanie poziomu ochrony podmiotów zagranicznych z krajowymi. W odniesieniu do podmiotów z obszaru Unii Europejskiej nakaz równego traktowania wynika z zasady niedyskryminacji z art. 18 TFUE.

Przesądzenie o tym, że zagranicznym artystom wykonawcom przysługuje prawo podmiotowe do dodatkowego wynagrodzenia z art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 3) ust. pr. aut. musiałoby pociągać za sobą uprawnienie właściwej krajowej OZZ do wyłącznego pośrednictwa w pobraniu tego wynagrodzenia. Reprezentatywność OZZ uzależniona jest od zakresu udzielonego jej zezwolenia przez właściwego ministra (art. 10 ust. 1 ust. o z.z.). Oczywiście ta decyzja administracyjna nie ma żadnego wpływu na zbiorowy zarząd prawami pokrewnymi artystów zagranicznych w ich kraju macierzystym, jednak w świetle zasady asymilacji może wyznaczać zakres uprawnień krajowej OZZ do zarządzania ich prawami na terytorium RP.

W literaturze podkreśla się jednak, że w świetle uregulowań konwencyjnych oraz traktatowych, z zasadami asymilacji oraz niedyskryminacji ściśle pozostaje związana zasada skuteczności ochrony praw własności intelektualnej, która to ochrona, co należy podkreślić, nie przysługuje OZZ lecz uprawnionym. Na problemy zagranicznych uprawnionych, na które napotykali w realizacji swych praw zwrócono uwagę już w zaleceniu Komisji Europejskiej 2005/737/WE¹⁶, co przełożyło się na motywy Dyrektywy 2014/26/UE.¹⁷

Niewątpliwie bez współpracy z zagranicznymi OZZ realizacja wypłat na rzecz zagranicznych artystów wykonawców może okazać się systemowo niemożliwa. Podjęcie czynności poszukiwawczych z art. 40 ust. o z.z.¹⁸ może okazać się nieskuteczne w odniesieniu do artystów wykonawców zagranicznych – tym bardziej, że przepis art. 40 pkt 2) ust. o z.z. nakazuje podjęcie poszukiwań przez OZZ, z którymi dana organizacja zawarła umowę o reprezentację. Istnieje więc realna obawa, że w sytuacji, gdy krajowa o z.z. nie zawarła umów o reprezentację z jakąkolwiek zagraniczną OZZ zasada asymilacji, czy niedyskryminacji uprawnionych nie zostanie zrealizowana¹⁹.

Kwestia rzeczywistego zarządzania określonymi kategoriami praw dla wykazania legitymacji czynnej była przedmiotem wypowiedzi komentatorów²⁰. Łączą oni umowę o reprezentację z legitymacją procesową OZZ w odniesieniu do uprawnionych zagranicznych.

Podkreślić jednak należy, że w świetle art. 4. ust. o z.z. umowa o reprezentację jest odrębną od przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych podstawą zarządzania zbiorowego przez OZZ. W sytuacji, gdy prawo do pobierania dodatkowego wynagrodzenia należnego artystom wykonawcom przez OZZ wynika wprost z ustawy (z art. 70 ust. 3 ust. pr. aut.), to jego źródłem nie może być umowa o reprezentacji.

Zdaniem sądu więc, jeżeli żądanie procesowe dotyczy wynagrodzenia z art. 70 ust. 21 pkt 3) a uprawnienie OZZ do jego pobrania wynika wprost z ustawy tj. z art. 70 ust. 3 ust. pr. aut., to przedstawienie umowy o reprezentację z zagraniczną OZZ jest istotne nie tyle z punktu widzenia wykazania samej legitymacji czynnej, ile dla ustalenia, czy skorzystanie z tego prawa przez OZZ nie stanowi jego nadużycia. O ile bowiem OZZ nie ma zawartej jakiegokolwiek umowy o

reprezentację z zagraniczną OZZ o tyle wątpliwe wydaje się, aby miała realne możliwości repartycji pobranego wynagrodzenia na rzecz uprawnionych z zagranicy.

Uzależnienie możliwości dochodzenia tzw. dodatkowego wynagrodzenia na rzecz zagranicznych artystów wykonawców od posiadania umów o wzajemną reprezentację z zagranicznymi OZZ w ocenie sądu nie dyskryminuje artystów zagranicznych. Mają oni możliwość, o ile spełniają warunki statutu, stać się członkami o statusie repartycyjnym krajowych OZZ, względnie mobilizować OZZ w swoim kraju do zawierania umów o reprezentację.

Z dokonanych przez sąd ustaleń wynika, że powód nie zawarł jakiejkolwiek umowy o reprezentację. Przez szereg lat swojej działalności nie dochodził tzw. dodatkowego wynagrodzenia na rzecz zagranicznych artystów wykonawców, o czym świadczy zakres żądania zgłoszonego w niniejszej sprawie. W związku z tym rzeczywista realizacja zasady asymilacji i niedyskryminacji nie miałaby w przypadku powoda zastosowania.

Sąd uznaje zatem, że w odniesieniu do zgłoszonego żądania zapłaty wynagrodzenia przysługującego artystom wykonawcom z tytułu nadawania utworu w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępniania utworów (art. 70 ust. 2¹ pkt 3 w zw. z art. 70 ust. 3 ust. pr. aut. powód:

- jest organizacją właściwą w rozumieniu art. 70 ust. 3 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 17 ust. pr. aut.

- jest organizacją reprezentatywną w rozumieniu art. 5 ust. 2 w zw. z art. 10 ust. o z.z.

- nie daje rękojmi należytego wykonania prawa na rzecz artystów wykonawców zagranicznych z uwagi na brak jakiejkolwiek umowy o reprezentację z zagraniczną OZZ

Legitymacja powoda co do żądania zgłoszonego w pkt 2. pozwu

W drugiej kolejności sąd weryfikował legitymację czynną powoda w zakresie żądania zapłaty odszkodowania z tytułu naruszenia praw do artystycznych wykonań na polu reemisji (art. 79 ust. 1 pkt 3. lit. b w z. z art. 21¹ ust. 1 w zw. z art. 86 ust.1. pkt 1 lit c) ust. o pr. aut. To żądanie, jak wskazał powód, dotyczy tylko artystycznych wykonań aktorów polskich w utworach powstałych przed 24 maja 1994 r. tj. przed dniem wejścia w życie ust. pr. aut.

Sąd nie przesądza w tym miejscu kwestii, czy zostało w tym postępowaniu wykazane, aby prawa do artystycznych wykonań, które miały miejsce przed 24 maja 1994 r., a którymi zarząd miał sprawować powód, w ogóle przysługują artystom wykonawcom. Ten problem będzie przedmiotem kolejnych rozważań. Weryfikując kwestię legitymacji czynnej powoda sąd podkreśla, że roszczenia z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b)21 w zw. z art. 101 ust. o pr. aut.22 mają charakter odszkodowawczy i źródłem ich powstania jest naruszenie prawa wyłącznego – prawa pokrewnego, którego treść opisuje m.in. art. 86 ust. 1 pkt 1 lit. c ust. pr. aut.23 Jest ono w swej naturze odmienne od prawa do rozporządzania prawem pokrewnym przez zawieranie umowy na jego rozpowszechnianie w drodze reemitowania (art. 86 ust.1 pkt 2 lit. c) ust. o pr. aut. . To ostatnie bowiem jest uprawnieniem podmiotowym bezwzględnym, i zostało w odniesieniu do reemisji przez operatorów sieci kablowych objęte przymusowym zarządzeniem OZZ poprzez prowadzenie obowiązkowego pośrednictwa przy zawieraniu umów o reemisję (art.21⁽¹⁾ ust. 1 ust. o pr. aut.) Ograniczenie prawa podmiotowego, na co już zwracano uwagę, ma charakter wyjątku i w związku z tym przymusowego pośrednictwa OZZ do zawierania umów licencyjnych na reemisję nie można rozciągać na roszczenia odszkodowawcze związane z naruszeniem prawa do reemisji. Roszczenie odszkodowawcze z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ust. pr. aut. nie jest więc objęte rozszerzonym zarządzeniem OZZ (wynikającym z ustawy)24 , a podstawą uprawnienia OZZ do jego dochodzenia jest umowa z uprawnionym o zbiorowe zarządzenie.

Powód nie przedstawiając jakiejkolwiek umowy z jakimkolwiek uprawnionym swoje uprawnienie i legitymację procesową czynną uzasadniał domniemaniem z art. 5 o z.z. Domniemanie, zdaniem sądu jest wystarczającą podstawą do stwierdzenia, że powód jako OZZ jest uprawniony do dochodzenia tego rodzaju roszczeń (ma procesową legitymację czynną), skoro sprawuje zbiorowy zarząd prawami artystów wykonawców na polu reemisji (zgodnie z

zezwoleń), a zbiorowy zarząd obejmuje także dochodzenie ochrony praw autorskich i praw pokrewnych (art. 3 pkt 1) lit e) ust. o .z.z.).

Natomiast domniemanie w żadnym razie nie wystarcza do stwierdzenia, czy nawet uprawdopodobnienia, że istnieją roszczenia konkretnych uprawnionych (artystów wykonawców) do roszczeń o zapłatę odszkodowania zryczałtowanego, których powód jako zarządzający prawami artystów wykonawców mógłby dochodzić, ani tym bardziej, że doszło do naruszenia praw artystów wykonawców działaniami pozwanego.

Domniemanie z art. 5 ust. o z.z. nie może być rozumiane w ten sposób, że dana OZZ posiadająca stosowne zezwolenie MKiDN, jest uprawniona do reprezentacji wszystkich podmiotów którym przysługują prawa autorskie (prawa pokrewne) do utworów (przedmiotów praw pokrewnych), których rodzaje określono w zezwoleniu (art. 9 pkt 1) ust. OZZ w zakresie dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Dopuszczalne jest bowiem istnienie kilku OZZ, których zezwolenie będzie odnosić się do tych samych kategorii utworów (przedmiotów praw pokrewnych) i tych samych pól eksploatacji. Można nawet założyć, że rozumienie domniemania z art. 5 ust. o z.z. jako domniemania kompletności repertuaru OZZ na danym polu eksploatacji jest uzasadnione interesem użytkowników, którzy zawierając umowę z OZZ co do korzystania z utworów zwolnieni są z obowiązku weryfikacji tego, czy dana OZZ reprezentuje wszystkich uprawnionych z danej kategorii. Natomiast w sytuacji zgłaszania roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia praw autorskich lub praw pokrewnych, takie rozumienie domniemania, praktyczne pozbawiałoby autorów i wykonawców, którzy nie zawarli umowy o zbiorowe zarządzanie, możliwości samodzielnego zgłaszania roszczeń odszkodowawczych. Pamiętać należy, że prawo do artystycznego wykonania jako prawo podmiotowe pierwotnie przysługuje wykonawcy, jemu też przysługują roszczenia zakazowe (w zakresie określonym ustawą) oraz roszczenia odszkodowawcze.

Zdaniem sądu konieczne więc jest przedstawienie chociaż przykładowych umów o zbiorowe zarządzanie z artystami wykonawcami co do praw objętych żądaniem odszkodowawczym. Sąd bowiem musi przesądzić, czy w ogóle powód ma w swoim repertuarze artystyczne wykonania, których ochrony się domaga i jaki jest zasięg tego repertuaru.

Jak wynika ze sprawozdań powoda sprawuje on zbiorowy zarząd prawami ok. 8000 uprawnionych. Nie jest to ilość, co do której nie można zweryfikować, czy wśród nich są uprawnieni, których zgłoszone w tym postępowaniu roszczenie odszkodowawcze może dotyczyć. Warto przy tym podkreślić, że w świetle art. 89 ust. o z.z. OZZ ma obowiązek na żądanie użytkownika udzielić informacji o zakresie utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, którymi dana OZZ zarządza na podstawie umów oraz pól eksploatacji i terytoriów których ten zarząd dotyczy. Oznacza to, że OZZ ma obowiązek dysponować narzędziami, które pozwolą na przygotowanie i udzielenie takiej informacji, a tym bardziej przedstawienia określonych twierdzeń w procesie i oferowanie dowodów.

Dla ustalenia, że istnieją konkretne roszczenia odszkodowawcze z art. 79 ust. 1 pkt 3) lit c) ust. pr. aut., których może dochodzić powód jako OZZ konieczne jest ponadto ustalenie, że ze strony pozwanego doszło do naruszenia prawa do reemisji. Niezbędne jest więc wskazanie chociaż kilku przykładów naruszeń przez pozwanego prawa do reemisji artystycznych wykonań, aby można było uznać naruszenie za uprawdopodobnione. Dopiero po realizacji przez zobowiązanego ewentualnego wezwania do udzielenia informacji złożonego w trybie art. 479¹¹³ k.p.c. co do źródła naruszenia i jego zakresu sąd mógłby weryfikować żądanie zapłaty zryczałtowanego odszkodowania co do wysokości. Podkreślić przy tym należy, że zgłoszone przez powoda w tym postępowaniu żądanie wezwania do udzielenia informacji dotyczyło jedynie wysokości przychodów, nie zaś źródła naruszenia, mimo, że taką możliwość przewiduje k.p.c.

Podsumowując - powód zgodnie z domniemaniem z art. 5 ust. o z.z. ma legitymację procesową do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych artystów wykonawców za naruszenie prawa do reemisji. Domniemanie to jednak nie dotyczy faktu, że zostały zawarte umowy o zbiorowe zarządzanie co do przedmiotów praw pokrewnych, z których naruszenia powód wywodzi zgłoszone żądanie zapłaty. Domniemanie nie zwalnia zatem powoda od obowiązku co najmniej wskazania lub (w razie zaprzeczenia) wykazania, że określone artystyczne wykonania pozostają objęte zbiorowym zarządem powoda, ani tym bardziej, że doszło do ich naruszenia.

Powód nie wykazał, aby w jego repertuarze było choć jedno artystyczne wykonanie z okresu sprzed 24 maja 1994 r., którego naruszenia mógł się dopuścić pozwany. Powód nie wskazał na jakiegokolwiek konkretne zdarzenia, które mogły świadczyć o naruszenia prawa do artystycznych wykonania.

Zdaniem sądu więc powód nie wykazał okoliczności stanowiących podstawę faktyczną jego żądania zgłoszonego w pkt 2 pozwu.

Z tego tytułu żądanie zgłoszone w pkt 2. pozwu zostało oddalone.

Przedawnienie

Sąd weryfikował zgłoszony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia co do obu roszczeń.

Roszczenie o zapłatę wynagrodzenia z pkt. 1. pozwu.

Roszczenie o zapłatę wynagrodzenia z art. 70 ust. 2 (1) ust. pr aut. podlega przedawnieniu na zasadach ogólnych określonych w art. 118 k.c.25 (okres sześcioletni) z uwzględnieniem przepisów intertemporalnych z art.5 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy - kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104)26.

Termin przedawnienia został przerwany wobec złożenia przez powoda wniosku o zawezwanie do próby ugodowej - art. 123 k.c. 27

Zawezwanie do próby ugodowej z dnia 29 grudnia 2017 (k. 182) obejmowało żądanie zapłaty wynagrodzenia w kwocie 15 385 104 zł. za okres od dnia 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2016 r. W tym zakresie termin przedawnienia uległ przerwaniu i rozpoczął swój bieg na nowo od 21 lutego 2018 r. tj. od zakończenia postępowania w przedmiocie zawezwania do próby ugodowej. Z uwagi na przepisy intertemporalne bieg sześcioletniego terminu przedawnienia roszczeń objętych próbą ugodową oraz roszczeń późniejszych lecz powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy rozpoczął się z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny tj. 9 lipca 2018 r.

Termin przedawnienia, który obecnie wynosi sześć lat, jeszcze nie upłynął.

Roszczenie odszkodowawcze – zgłoszone w pkt 2 pozwu

Jeżeli chodzi o zapłatę roszczenia odszkodowawczego w formie odszkodowania ryczałtowego z art. 79 ust. 1 pkt 3) lit b) ust. pr. autorskie to za ugruntowany, a także bezsporny między stronami w tej sprawie, należy uznać pogląd, że źródłem tego roszczenia jest delikt, a zatem do przedawnienia stosuje się przepisy dotyczące przedawnienia roszczeń deliktowych.

Zgodnie z art. 442¹§ 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł dowiedzieć się o szkodzie i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Pozwany jednak powoływał się na treść art. 442¹§ 2 k.p.c.28 wskazując, że działalność pozwanego polegająca na reemisji utworów bez uprawnienia stanowi występki z art. 116 ust. pr. aut.29

Przedmiotem ochrony w powołanym przepisie są autorskie prawa majątkowe rozumiane jako monopol eksploatacyjny. Pokrzywdzonym jest podmiot autorskich praw niemajątkowych lub majątkowych. W ust. 1 skonstruowano typ zasadniczy przestępstwa, w ust. 2 i 3 znalazły się dwa typy kwalifikowane, zaś w ust. 4 typ uprzywilejowany, Przestępstwo w każdym z jego typów ma charakter powszechny i bezskutkowy. Typ zasadniczy i typy

kwalifikowane mogą być popełnione wyłącznie w zamiarze bezpośrednim (wina umyślna), zaś typ uprzywilejowany z winy nieumyślnej.

Jakkolwiek roszczenie o zapłatę podwójnego wynagrodzenia wynikające z art. 79 ust. 1 pkt 3. lit. b) ust. pr. aut. jest uznawane za roszczenie odszkodowawcze, to cechuje się jednak daleko idącą specyfikacją. Stanowi odstępstwo od zasady restytucyjności odpowiedzialności odszkodowawczej, która akcentuje funkcję kompensacyjną odszkodowania, odsuwając na dalszy plan (lub rezygnując) funkcję represyjną, czy prewencyjną. Choć odpowiedzialność na gruncie powołanego przepisu ma charakter deliktowy, to nie opiera się na zasadzie winy, lecz na zasadzie bezprawności. Uprawniony nie musi wykazywać winy naruszcyciela, ani szkody. Roszczenie o zapłatę podwójnego wynagrodzenia może więc być kierowane także wobec sprawcy (lub podmiotu odpowiedzialnego za jego działanie), który dopuścił się naruszenia także bez swej winy.

Skoro zatem roszczenia o zapłatę podwójnego wynagrodzenia z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b) ust. pr. aut. jest niezależne od winy sprawcy, to tym samym nie można powiedzieć, że ze swej istoty zawsze wynika ono ze zbrodni lub występku w rozumieniu art. 442¹§ 2 k.c. Charakter autorskich praw majątkowych i niemajątkowych jako praw bezwzględnych przesądza o tym, że każde wkroczenie w zakres ich ochrony ma charakter bezprawny. Oznacza to, że domniemywa się bezprawność działań naruszcyciela³¹, co z kolei powoduje, że uprawniony nie musi wykazywać owej bezprawności, zaś zobowiązany może się zwolnić od odpowiedzialności wykazując okoliczności wykluczające bezprawność. Domniemanie bezprawności nie dotyczy oczywiście winy sprawcy. Aby zatem wykazać, że źródłem roszczenia o zapłatę podwójnego wynagrodzenia jest przestępstwo, nie wystarczy poprzestać na stwierdzeniu naruszenia, co do którego odnosi się domniemanie bezprawności, ale należy także wykazać winę sprawcy w jednej z postaci przewidzianych opisanymi w art. 116 ust. pr. aut. typów przestępstwa (zamiar bezpośredni lub wina nieumyślna).

Ustalenie zatem, czy wierzyciel skorzysta z dobrodziejstwa wydłużonego okresu przedawnienia, wymaga zbadania, czy doszło do popełnienia jednego z typów przestępstwa z art. 116 ust. pr. aut.

Za ugruntowany w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego należy uznać pogląd, że jeżeli nie wydano prawomocnego wyroku skazującego, to sąd cywilny jest uprawniony do samodzielnej oceny tego, czy roszczenie objęte zarzutem przedawnienia wynika z przestępstwa. Musi jednak dokonać tego w zgodzie z regułami prawa karnego, co oznacza konieczność ustalenia znamion podmiotowych i przedmiotowych przestępstwa³², w tym okoliczności wyłączających odpowiedzialność karną. Sąd Najwyższy w kolejnych orzeczeniach podkreśla kompensacyjny charakter odpowiedzialności odszkodowawczej oraz konieczność uprzywilejowania osób pokrzywdzonych szczególnym rodzajem czynu niedozwolonego, jakim jest przestępstwo. W związku z tym potwierdza możliwość zastosowania art. 442¹§ 2 k.c. także w sytuacji, gdy np. sprawca wypadku komunikacyjnego jest nieznan, a odpowiedzialność ponosi Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (III CZP 50/13), a także gdy wobec sprawcy czynu ponoszącego odpowiedzialność na podstawie art. 436 § 1 k.c. zachodzą okoliczności wskazane w art. 31 § 1 k.k., które stanowiły podstawę umorzenia postępowania karnego (Uchwała Składu Sędziów Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 25 maja 2018 r. III CZP 108/17). Następuje proces do autonomizacji pojęcia przestępstwa w art. 442¹§2 k.c. oraz w prawie karnym – wbrew dotychczas obowiązującemu postulatowi jednolitego rozumienia kluczowych pojęć prawa karnego i cywilnego. Orzecznictwo dopuszcza niekiedy poprzestanie przez sąd cywilny na badaniu elementów przedmiotowych przestępstwa bez odniesienia się do subiektywnej winy sprawcy (obiektywizacja przestępstwa). Argumentem dla takiego podejścia są odmienne cele sankcji karnej koncentrującej się na represji wobec sprawcy przestępstwa i sankcji cywilnej - odszkodowawczej ukierunkowanej na kompensację szkody pokrzywdzonego przestępstwem. Utrwalająca się w orzecznictwie Sądu Najwyższego linia orzecznicza obiektywizująca pojęcie przestępstwa na potrzeby ustalenia terminu przedawnienia roszczenia odnosi się jednak zasadniczo do sytuacji, gdy chodzi o roszczenia wynikające ze szkody na osobie, a odpowiedzialność ponosi nie tyle sam sprawca, co ubezpieczyciel. W takich sytuacjach brak ścisłego uzależnienia sytuacji pokrzywdzonego od możliwości przypisania konkretnemu sprawcy przestępstwa w rozumieniu prawa karnego należy uznać za uzasadniony.

Natomiast w odniesieniu do np. odpowiedzialności członka zarządu za zobowiązania spółki wobec niezgłoszenia wniosku o upadłość³³ sąd cywilny rozważając zasadność zarzutu przedawnienia ma obowiązek zbadać, czy zachowanie członka zarządu jest przestępstwem z art. 586 k.s.h. uwzględniając przepisy prawa karnego materialnego w tym dotyczące zamiaru sprawcy, rodzaju winy i jego stopni. Przestępstwo to bowiem można popełnić jedynie z winy umyślnej.

Jakkolwiek zatem dopuszczalne jest badanie przez sąd cywilny, czy zdarzenie stanowiące źródło roszczenia odszkodowawczego stanowi przestępstwo, to należy rozważyć różnicowanie zakresu koniecznego badania. Zdaniem sądu obiektywizacja (pominięcie elementów podmiotowych) dotyczyć może zasadniczo sytuacji szkód na osobie, za które w konkretnej sytuacji prawno-procesowej ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą inny podmiot niż bezpośredni sprawca (np. ubezpieczyciel, (...)). Na drugim biegunie są sytuacje, gdy odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę na majątku ponosi sprawca przestępstwa umyślnego. Wówczas nie sposób pominąć elementów podmiotowych przestępstwa, z którego wynika roszczenie objęte zarzutem przedawnienia. Pomiędzy tymi przypadkami jest szereg sytuacji, w tym także taka, która zachodzi w tym postępowaniu tj. gdy mamy do czynienia z naruszeniem praw majątkowych, przestępstwo, które jest źródłem naruszenia, może zostać popełnione zarówno z winy umyślnej jak i nieumyślnej, a dłużnikiem odpowiedzialności odszkodowawczej jest inny podmiot niż sprawca (tj. osoba prawna). Dodatkowo jeszcze wierzycielem roszczenia odszkodowawczego nie jest bezpośrednio pokrzywdzony przestępstwem.

W ocenie sądu w takiej sytuacji, jaka ma miejsce w tym procesie, jakkolwiek jest dopuszczalne ustalenie przez sąd, że doszło do popełnienia przestępstwa będącego źródłem roszczenia odszkodowawczego, to nie jest dopuszczalne ograniczenie tego badania jedynie do aspektów przedmiotowych przestępstwa z pominięciem elementów podmiotowych. Innymi słowy nie można bez przeprowadzenia konkretnego badania stwierdzić, że zawsze u podłoża naruszenia autorskich praw majątkowych polegających na bezprawnym rozpowszechnianiu utworu, leży przestępstwo w jednej z postaci opisanej w art. 116 ust. pr. aut. Konieczne jest ustalenie sprawcy i jego winy (niezależnie od stopnia), a także wzięcie pod uwagę możliwych okoliczności wyłączających odpowiedzialność karną. Za przyjęciem takiego poglądu przemawiają następujące argumenty.

Wydłużenie biegu terminu przedawnienia do 20 lat (kilkukrotnie więcej niż w przypadku innych roszczeń deliktowych czy kontraktowych) stanowi daleko idące uprzywilejowanie pokrzywdzonych, głównie z uwagi na wysoki priorytet dobra podlegającego ochronie nie tylko w sferze prywatnej, ale także publicznej. Ma to zapewnić osobom pokrzywdzonym pełną kompensatę szkód w tego rodzaju kwalifikowanych dobrach. Z drugiej jednak strony należy mieć na względzie funkcję dyscyplinującą, porządkującą i stabilizującą instytucji przedawnienia. Zdaniem sądu w takiej konfiguracji podmiotowej, gdzie wierzycielem (choć działający na rzecz twórcy, artysty wykonawcy) jest inny podmiot tj. organizacja zbiorowego zarządzania, a dłużnikiem osoba prawna prowadząca działalność gospodarczą, brak uzasadnienia aksjologicznego dla pominięcia znaczenia wskazanych funkcji przedawnienia. Należy podkreślić, że powód, podobnie jak każda inna OZZ, jest organizacją wyspecjalizowaną w zarządzaniu prawami autorskimi, posiadającą odpowiednie struktury organizacyjne, aby monitorować naruszenia i dostatecznie szybko reagować przez kierowanie odpowiednich roszczeń. Nie ma powodu, aby przyznawać jej przywilej wieloletniej zwłoki ze zgłaszaniem roszczeń. Z kolei po drugiej stronie jest podmiot gospodarczy, funkcjonujący w reżimie krótkich terminów przedawnienia, który nie powinien liczyć się z koniecznością zaspokojenia roszczeń wynikających ze zdarzeń sprzed wielu lat.

Dochodzone w tym postępowaniu roszczenia wynikają z naruszeń praw majątkowych, choć należących do sfery praw własności intelektualnej. Jakkolwiek wiążące Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe, a także prawo UE wyznaczają wysoki standard ochrony tej kategorii praw, to prawa majątkowe nie zrównują się w prawami niemajątkowymi, a w szczególności z podlegającymi najwyższej ochronie prawami podstawowymi (życie, zdrowie, wolność itd.).

Sąd stoi więc na stanowisku, że w odniesieniu do roszczeń o zapłatę podwójnego wynagrodzenia z art. 79 ust. 1 pkt 3. lit. b. ust. pr. aut. dochodzonych przez organizacje zbiorowego zarządzania dopuszczalne jest zastosowanie terminu

przedawnienia z art. 442¹§ 2 k.c. jedynie wówczas, gdy w razie braku skazującego wyroku karnego, zostanie wykazane w postępowaniu cywilnym, że naruszenie praw autorskich stanowiło przestępstwo w jego aspekcie przedmiotowym i podmiotowym (tj. ze wskazaniem sprawcy i stopnia jego winy), przy czym ciężar wykazania winy sprawcy spoczywa na uprawnionym.

W tym postępowaniu strona powodowa nie przedstawiła jakiegokolwiek inicjatywy dla wskazania sprawcy przestępstwa z art. 116 ust. pr. aut. oraz jego winy. Tym samym nie wykazała, aby roszczenie o zapłatę podwójnego wynagrodzenia wynikało ze zbrodni lub występku.

Zgłoszone przez stronę powodową roszczenie o zapłatę przedawnia się w terminie określonym w art. 442¹§ 1 k.p.c. Przy czym koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego (art. 118 k.c.).

Powód jako OZZ nie doznawał przeszkód w pozyskaniu wiadomości o przedmiocie działalności pozwanego, który jest jednym z największych operatorów w Polsce. Przy dołożeniu elementarnej staranności powód niezwłocznie mógł się dowiedzieć o ewentualnych naruszeniach, o ile takie miały miejsce. Zresztą ze skierowanego do pozwanego zawiadania do próby ugodowej wynika, że powód miał świadomość zakresu działalności pozwanego. Termin przedawnienia roszczenia za kolejne okresy miesięczne upływał do 2018 r. w ciągu trzech lat od popełnienia ewentualnego naruszenia. Co do okresu od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r. termin ten uległ przerwaniu przez zawiadanie do próby ugodowej i rozpoczął ponowny bieg od 21 lutego 2018 r.

Powód złożył pozew 6 października 2021 r. Przedawnione są więc roszczenia za okres od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2014 r. oraz od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

Nadawanie a reemisja – spór w zakresie żądania zgłoszonego w pkt 1) pozwu.

Niezależnie od omówionych wcześniej kwestii związanych z legitymacją czynną powoda oraz przedawnieniem zgłoszonych roszczeń oś sporu między stronami w zakresie żądania tzw. wynagrodzenia dodatkowego stanowiła kwestia, czy działalność pozwanego związana z udostępnianiem programów tzw. kodowanych jest nadawaniem w rozumieniu art. 70 ust. 2¹ pkt 3) w zw. z art. 6 ust. pkt 4, czy też reemisją z pkt 5. Zgodnie bowiem z art. 70 ust. 2¹ pkt 3) ust. pr. aut. artyście wykonawcy przysługuje tzw. dodatkowe wynagrodzenie jedynie w razie korzystania z wykonania na polu eksploatacji nadawanie nie zaś reemisja. To, że nadawanie i reemisja stanowią w świetle przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych dwa odrębne pola eksploatacji jest oczywiste i zostało przesądzone w orzecznictwie Sądu Najwyższego³⁴.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że udostępnianie programu tzw. kodowanego (z dostępem warunkowym) zawierającego utwory audio-wizualne z artystycznymi wykonaniami, polega na tym, że sygnał zawierający program jest pierwotnie kodowany przez nadawcę (nadawców) i przekazywany do operatora sieci telekomunikacyjnej (kablowej) (w sposób naziemny, poprzez satelitę, protokołem IP, Internetem). Sygnały te są niedostępne dla widzów (odbiorców końcowych). Ta operacja techniczna stanowi tzw. wprowadzenie bezpośrednie, o czym szczegółowo niżej. Sygnał ten jest przejmowany przez operatora, deszyfrowany, poddawany kompresji i multipleksowany i kodowany przesyłany do abonenta. Abonent kupuje usługę od operatora w postaci dostępu do pakietu określonych programów telewizyjnych i radiowych. W ramach umowy otrzymuje zaprogramowany przez operatora dekodery, który pozwala na odbiór programów objętych pakietem. Operator nie ma wpływu na zawartość programów, a ich przekazu do abonenta dokonuje jednocześnie z nadaniem przez nadawcę.

Powód stawia tezę, że tego rodzaju przekaz przez operatora sieci telekomunikacyjnej (kablowej) stanowi postać nadawania w rozumieniu art. 70 ust. 2¹ pkt 3) i art. 6 ust. 1 pkt 4) ust. o pr. aut.

Powód zasadniczo powołuje się na orzecznictwo TSUE, które odnosi się do wykładni dwóch Dyrektyw:

- Dyrektywy Rady Nr 93/83 /EWG z dnia 27 września 1993 r. w prawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową – dalej: Dyrektywa 93/83/EWG

- Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym – dalej: Dyrektywa 2001/29/WE

Ponadto wskazuje na regulację przyjętej, acz jeszcze nie implementowanej do porządku krajowego Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/789 z dnia 17 kwietnia 2019 r. ustawiającej przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji online prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do reemisji programów telewizyjnych i radiowych oraz zmieniająca Dyrektywę Rady 93/83/EWG – dalej Dyrektywa 2019/789

Podkreślić przy tym należy, że stanowiący podstawę roszczenia o zapłatę tzw. dodatkowego wynagrodzenia art. 70 ust. 2¹ pkt 3) ust. o pr. aut. nie stanowi implementacji żadnej z tych dyrektyw. Mimo to w ocenie sądu nie ma przeszkód, aby dwie pierwsze dyrektywy oraz pomocniczo także trzecia stanowiły punkt odniesienia dla prounijnej wykładni przepisu. Poza tym pojęcia czynności publicznego komunikowania (udostępniania) oraz nadawania czy reemisji występują w szeregu aktach prawa międzynarodowego, których Rzeczpospolita Polska pozostaje stroną.

Powód powołując się na wyrok TSUE z 13 października 2011 r. w sprawie *Airfield* (C-431/09 i C-432/09), wyrok TSUE z 19 listopada 2015 r. w sprawie C-325/14 *SABM* wskazywał, że skoro dystrybutor (operator kablowy, operator sieci telekomunikacyjnej) udostępnia odbiorcy (abonentowi) sygnał nadany przez nadawcę, który to sygnał nie był publicznie dostępny, to mamy do czynienia z jedną czynnością publicznego komunikowania, która zaczyna się u nadawcy a kończy u abonenta dystrybutora. Tym samym dystrybutor uczestniczy w czynności nadawania. Poparciem stanowiska powoda ma być także regulacja art. 8 Dyrektywy 2019/789 dotycząca tzw. wprowadzenia bezpośredniego. W myśl art. 2 pkt 4) Dyrektywy 2019/789 wprowadzenie bezpośrednie oznacza proces techniczny za pomocą którego organizacja radiowa lub telewizyjna przesyła swój sygnał będący nośnikiem programu organizacji innej niż organizacja radiowa lub telewizyjna w taki sposób, że sygnał ten nie jest publicznie dostępny w trakcie przesyłu. Z motywu 20 wynika, że wprowadzenie bezpośrednie stanowi pojedynczą czynność publicznego komunikowania, w której uczestniczą organizacja radiowa lub telewizyjna oraz dystrybutor sygnału.

Tę „pojedynczą czynność publicznego komunikowania” i związany z tym obowiązek dystrybutora uzyskania zezwolenia od podmiotów uprawnionych (art. 8 Dyrektywy 2019/789 i wyrok C 431/09) powód utożsamia z nadawaniem w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4) i art. 70 ust. 2¹ pkt 3) ust. pr. aut.

Uprzedzając dalsze rozważania sąd podkreśla, że uznaje za oczywiste na gruncie art. 345 TFUE, że regulacje w sferze prawa autorskiego należą do kompetencji Unii Europejskiej Regulacje z zakresu ochrony autorskich praw majątkowych podobnie jak inne prawa z zakresu własności intelektualnej należą do materii rynku wewnętrznego³⁵, co do której Unia Europejska posiada kompetencje dzielone z państwami członkowskimi (art. 4 ust. 1 i 2 TFUE). W związku z tym ochrona autorskich praw majątkowych jest elementem prawa Unii, co oznacza konieczność wprowadzenia odpowiednich norm prawa krajowego, które winno być stosowane tak, aby zapewnić skuteczność wyznaczonych prawem unijnym celów (zasada skuteczności - *effet utile*). W związku z tym interpretując przepisy krajowego sąd ma uwadze *acquis communautaire*³⁶.

W art. 2 Dyrektywy 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w prawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową został zdefiniowany tzw. publiczny przekaz satelitarny. W myśl art.1 ust. 1 lit. a) „publiczny przekaz satelitarny” oznacza działanie, w wyniku którego będące nośnikami programu przeznaczonego do odbioru publicznego, pod kontrolą organizacji radiowej i telewizyjnej i na jej odpowiedzialność, wprowadzane są do zamkniętego łańcucha przekazu, prowadzącego do satelity i z powrotem na ziemię. W art. 1 ust. 1 lit c) wskazano,

że w przypadku sygnałów kodowanych będących nośnikami programu publiczny przekaz satelitarny następuje pod warunkiem publicznego udostępnienia przez organizację radiową i telewizyjną lub za jej zgodą środków dekodowania.

Natomiast w myśl art. 2 Dyrektywy 93/83/EWG z zastrzeżeniem przepisów określonych w niniejszym rozdziale Państwa członkowskie ustanawiają na rzecz autora wyłączne prawo do wydania zezwoleń na publiczny przekaz satelitarny utworów chronionych prawem autorskim.

Jednakże w odniesieniu do praw artystów wykonawców Dyrektywa odsyła w art. 4 do Dyrektywy 92/100/EWG (obecnie Dyrektywa 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej.) Istotne znaczenia ma art. 8 ust. 1 Dyrektywy 2006/115/WE, który stanowi, że Państwa Członkowskie ustanawiają na rzecz wykonawców wyłączne prawo zezwalania lub zakazywania bezprzewodowego nadawania (publicznego przekazu satelitarnego) oraz odtwarzania publicznego ich wykonań, chyba, że wykonania te stanowią same w sobie nadawanie lub wykonywanie oparte na utrwaleniu.

Tak więc zarówno art. 2 Dyrektywy 93/83/EWG i art. 8 ust. 1 Dyrektywy 2006/115/WE odnoszą się zasadniczo do kwestii obowiązku uzyskania zezwolenia podmiotu uprawnionego z praw wyłącznych (twórcy/ artyści wykonawcy itd.) na publiczny przekaz satelitarny.

Publiczny przekaz satelitarny zdefiniowany „technicznie” powołany w art.1 ust. 1 lit. a) Dyrektywy 93/83/EWG jest niewątpliwie jedną z postaci publicznego udostępniania (komunikowania) utworów.

Publiczne komunikowanie (publiczne udostępnianie) utworów („communication of the public” jest pojęciem stosowanym w różnych aktach prawa międzynarodowego i nie ma charakteru jednolitego. Odrębna regulacja dotyczyć może różnych podmiotów i różnych postaci tego prawa. 37

Harmonizacji prawa do publicznego komunikowania utworów ma służyć Dyrektywa 2001/29/WE. W motywie 23 wskazano, że prawo autora do publicznego udostępniania utworu należy rozumieć w szerszym znaczeniu, jako obejmujące każde udostępnienie utworu odbiorcom nieznajdującym się w miejscu, z którego przekazywanie pochodzi. Prawo to obejmuje każdą publiczną transmisję lub retransmisję utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym nadawanie utworów, prawo to nie powinno obejmować żadnych innych działań. W art. 3 ust. 1 Dyrektywy 2001/29/WE nałożono na Państwa Członkowskie obowiązek zapewnienia autorom wyłączne prawo do zezwalania lub zabrania na jakiegokolwiek publiczne udostępnianie ich utworów drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w swych orzeczeniach dokonywał wykładni pojęcia publicznego udostępniania utworu.³⁸ Kluczowe znaczenie ma przywołany przez stronę powodową wyrok z 19 listopada 2015 r. C- 325/14 SBS Belgium, w którym podsumowano dotychczasowy dorobek orzecznictwa odnoszący się do sytuacji gdy nadawca przekazuje sygnał będący nośnikiem programu nie publicznie, lecz do dystrybutorów (wprowadzenie bezpośrednie), a ci dopiero udostępniają swój sygnał abonentom.

Trybunał podkreślił, że pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 Dyrektywy 2001/29/WE łączy dwie przesłanki wymagające łącznego spełnienia, mianowicie chodzi o „czynność udostępniania utworu” i o udostępnienie go „publiczności”. Trybunał ocenił, że w sytuacji opisanej przez sąd pytający działania organizacji radiowej lub telewizyjnej polegające na transmisji programów (sygnału) do dystrybutorów stanowi czynność udostępniania natomiast dopiero działanie dystrybutora stanowi udostępnienie „publiczne” (pkt 28 wyroku). W związku z tym w sytuacji tzw. wprowadzenia bezpośredniego mamy do czynienia z „jedną publicznością”. W konkluzji odpowiadając na pytanie sądu krajowego Trybunał stwierdził:

„Art 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE należy interpretować w ten sposób że organizacja radiowa i telewizyjna nie dokonuje czynności publicznego udostępniania w rozumieniu tego przepisu, gdy przekazuje sygnały będące nośnikami

programu wyłącznie dystrybutorom sygnałów, mimo, że sygnały te nie są publicznie dostępne podczas tej transmisji albo w związku z nią, a dystrybutorzy ci następnie przekazują sygnały swoim abonentom tak, że mogą oni oglądać programy, chyba że działanie danych dystrybutorów jest wyłącznie zabiegiem technicznym”

Nieco inaczej potraktowano tzw. wprowadzenie bezpośrednie (choć bez użycia tego terminu) w przywołanym także przez stronę powodową wcześniejszym wyroku TSUE z 13 października 2011 r. C-431/09 (Airfield). Odnosząc się do kwestii konieczności uzyskania przez dystrybutora zezwolenia na publiczny przekaz satelitarny Trybunał wskazał, że zezwolenie powinno być zostać uzyskane przez podmiot, który inicjuje przekaz lub przez podmiot, który bierze w nim udział w taki sposób, że poprzez ten przekaz udostępnia utwory nowemu kręgowi odbiorców tj. odbiorcom, którzy nie zostali uwzględnieni przez autorów chronionych dzieł w ramach zezwolenia udzielonego innej osobie (pkt 72 wyroku). Trybunał przyjął, że dostawca pakietu satelitarnego jako dystrybutor kodowanego sygnału dokonuje poszerzenia kręgu osób mających dostęp do programów telewizyjnych. Ostatecznie odpowiadając na pytanie prejudycjalne Trybunał stwierdził, że wykładnia art. 2. Dyrektywy 93/83/EWG powinna być dokonywana w ten sposób, że dostawca pakietu satelitarnego jest zobowiązany uzyskać od posiadacza odnośnych praw na publiczny przekaz utworów dokonywany w ramach bezpośredniej lub pośredniej transmisji programów telewizyjnych chyba, że posiadacze ci uzgodnili z nadawcami, których dotyczy zezwolenie, iż chronione utwory będą również przekazywane odbiorcom za pośrednictwem dostawcy, pod warunkiem, że w tym ostatnim wypadku udział tego dostawcy nie powoduje udostępnienia tych utworów nowemu kręgowi odbiorców.

Jak widać z powołanych orzeczeń na gruncie prawa do publicznego udostępniania (komunikowania) utworu Trybunał próbował rozwiązać kwestię tzw. wprowadzenia bezpośredniego, a w szczególności obowiązki organizacji radiowej i telewizyjnej oraz tzw. dystrybutora co do uzyskania zezwolenia podmiotu uprawnionego. Orzeczenia te wskazują na potrzebę uzyskania zezwolenia także przez dystrybutora gdy:

- organizacja radiowa i telewizyjna jako nadawca przekazuje dystrybutorowi sygnał wyłącznie bezpośrednio, bez uprzedniego udostępnienia publicznego (przy czym działanie dystrybutorów nie jest wyłącznie zabiegiem technicznym służącym np. wzmocnieniu sygnału)
- dystrybutor udostępnia sygnał będący nośnikiem programu publiczności (abonentom)
- udzielone nadawcy zezwolenie uprawnionego nie obejmuje zezwolenia na przekazywanie utworów przez dystrybutorów.

Orzeczenia te nie dają jednak odpowiedzi na pytanie o charakter działania dystrybutora polegającego na przekazywaniu sygnału otrzymanego w drodze wprowadzenia bezpośredniego w kontekście korzystania z utworu na określonym polu eksploatacji (nadawania, reemisja, retransmisja czy inne).

Nadzieję na uporządkowanie terminologii przynosi Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/789 z dnia 17 kwietnia 2019 r. ustawiająca przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji online prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do reemisji programów telewizyjnych i radiowych oraz zmieniająca Dyrektywę Rady 93/83/EWG. Podkreślić jednak należy, że Dyrektywa ta weszła w życie w 2019 r., a termin jej implementacji przez Państwa Członkowskie upłynął 7 czerwca 2021 r., przy czym Rzeczpospolita Polska nie dokonała jeszcze stosownych zmian w przepisach krajowych. Postanowienia Dyrektywy oczywiście nie są wiążące dla wykładni przepisów stanowiących podstawę prawną dla rozstrzygnięcia o roszczeniach powstałych na gruncie stanów faktycznych przed jej wejściem w życie. Mogą jednak okazać się pomocne dla wykładni prawa UE w szczególności dzięki określeniu celów przyjmowanej regulacji, która wpisuje się w ogólne cele traktatowe Wspólnoty.

W Dyrektywie odróżniono organizacje radiowe i telewizyjne, remitentów oraz dystrybutorów.

Zasadniczo organizacje radiowe i telewizyjne dokonują transmisji programów radiowych i telewizyjnych. Transmisja sygnału może polegać na jego przekazaniu bezpośrednio odbiorcom (transmisja pierwotna, publiczna) lub w procesie

technicznym tzw. wprowadzenia bezpośredniego. Wprowadzenie bezpośrednie zostało zdefiniowane w art. 2 pkt 4 Dyrektywy 2019/789/UE jako: proces techniczny, z pomocą którego organizacja radiowa lub telewizyjna przesyła swój sygnał będący nośnikiem programu organizacji innej niż organizacja radiowa lub telewizyjna w taki sposób, że sygnał ten nie jest publicznie dostępny w trakcie przesyłu.

Wprowadzenie bezpośrednie:

- może występować obok transmisji pierwotnej (tj. dotyczyć programów udostępnionych przez organizację radiową lub telewizyjną publicznie i służyć zapewnieniu jedynie jakości sygnału dla celów reemisji) – wówczas działania podmiotu pozyskującego sygnał i przekazującego go do odbiorców będzie stanowiło reemisję w rozumieniu art. 2 pkt 2) Dyrektywy 2019/789/UE lub retransmisję w rozumieniu art.1 ust. 3 Dyrektywy 93/83/EWG,

- może stanowić wyłączny sposób udostępnienia sygnału tzw. dystrybutorom – wówczas działanie dystrybutora będzie stanowiło udział w pojedynczej czynności publicznego komunikowania wspólnie (łącznie) z działaniem organizacji radiowej lub telewizyjnej (motyw 20, art. 8 Dyrektywy 2019/789/UE)

Odpowiednio remitenci mogą w różny sposób pozyskiwać sygnał będący nośnikiem programu od organizacji radiowych i telewizyjnych, które same wprowadzają ten sygnał do odbioru publicznego tj:

- „wychwytywanie” sygnału przekazanego przez organizacje radiowe i telewizyjne do publicznego odbioru (motyw 14)

- „wprowadzenie bezpośrednie” w celu zapewnienia jakości sygnału do celów reemisji. (motyw 14 i 21)

Niezależnie od sposobu pozyskania sygnału od organizacji radiowej lub telewizyjnej, który to sygnał został przeznaczony przez tę organizację do powszechnego (publicznego odbioru) będziemy mieli do czynienia z reemisją rozumieniu art. 2 pkt 2) Dyrektywy 2019/789/UE lub retransmisją w rozumieniu art.1 ust. 3 Dyrektywy 93/83/EWG.

Z kolei tzw. dystrybutorzy uzyskują sygnał będący nośnikiem programu wyłącznie w drodze wprowadzenia bezpośredniego, przy czym jest to sygnał, którego organizacje radiowe i telewizyjne nie przekazują bezpośrednio odbiorcom (do publicznego odbioru), a robią to wyłącznie dystrybutorzy (motyw 20). W tej sytuacji uznaje się, że ma miejsce „pojedyncza czynność publicznego komunikowania, w której uczestniczą przez swój udział organizacje radiowe i telewizyjne oraz dystrybutorzy sygnału (art. 8 ust. 1 Dyrektywy 2019/789/UE).

Dyrektywa nie daje wprost odpowiedzi na pytanie, czy działalność dystrybutora biorącego udział w „pojedynczej czynności publicznego komunikowania” stanowi korzystanie z utworu na polu eksploatacji nadawanie, czy też reemisji, względnie czy stanowi inne pole eksploatacji. Wskazuje natomiast jego obowiązki związane z udziałem w procesie publicznego komunikowania. Ustawodawca europejski w motywie 20 podkreśla, że:

- organizacje radiowe i telewizyjne oraz dystrybutorzy sygnału powinni uzyskać od podmiotów uprawnionych zezwoenie na własny udział w pojedynczej czynności publicznego komunikowania,

- udział organizacji radiowej i telewizyjnej oraz dystrybutora sygnału w tej pojedynczej czynności publicznego komunikowania nie powinien skutkować wspólną odpowiedzialnością tych podmiotów za to publiczne komunikowanie,

- Państwa członkowskie powinny nadal móc swobodnie decydować o warunkach uzyskania zezwolenia na taką pojedynczą czynność publicznego komunikowania, w tym o stosownych płatnościach na rzecz danych podmiotów uprawnionych, z uwzględnieniem odpowiedniego zakresu korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych przez organizację radiową lub telewizyjną oraz dystrybutora sygnału w ramach pojedynczej czynności publicznego komunikowania,

- na dystrybutorach sygnału, podobnie jak na reemitentach, spoczywa znaczne obciążenie związane z weryfikacją lub pozyskiwaniem praw, z wyjątkiem praw posiadanych przez organizacje radiowe i telewizyjne,

- Państwom członkowskim należy umożliwić postanowienie, że dystrybutorzy sygnału korzystają z mechanizmu obowiązkowego zbiorowego zarządzania prawami dotyczącymi ich transmisji, w ten sam sposób i w takim samym zakresie, jak reemitenci w odniesieniu do reemisji objętych zakresem stosowania dyrektywy nr 93/83/EWG i niniejszej dyrektywy.

Ponadto w art. 8 ust. 2 Dyrektywy 2019/789/UE wskazano na możliwość postanowienia przez Państwa Członkowskie odpowiedniego stosowania do dystrybutorów w szczególności art. 4 dotyczącego wykonywania praw do reemisji i uzyskiwania przez remitentów zezwolenia od podmiotów uprawnionych z pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania.

Ustawodawca unijny mając na uwadze specyfikę czynności pojedynczego komunikowania plasuje działania dystrybutora w pozycji zbliżonej do działań reemitenta (motyw 20), nie utożsamiając jego działania z pierwotną czynnością transmisji dokonywanej przez organizację radiową lub telewizyjną.

Analizowane przepisy prawa UE co do zasady nie znajdują bezpośredniego zastosowania w prawie krajowym, lecz służą dokonaniu takiej wykładni prawa krajowego, aby pozostawało ono zgodne z prawem wspólnotowym.

Nietrudno zauważyć, że obowiązujące przepisy ustawy o prawie autorskim jakkolwiek zawierają przepisy stanowiące implementację Dyrektyw 89/93/WE, 2006/115/WE czy 2001/29/WE nie odnoszą się wprost do wprowadzenia bezpośredniego oraz działalności dystrybutorów (w rozumieniu wskazanym w Dyrektywie 2019/789/UE). Nie posługują się także pojęciem „czynności publicznego komunikowania” a tzw. publicznym udostępnianiem przy definiowaniu utworu rozpowszechnionego (art. 6 ust. 1 pkt 3) oraz eksploatacji internetowej³⁹.

W myśl art. 1 ust. 1 pkt) utworem rozpowszechnionym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został w jakikolwiek sposób udostępniony publicznie.

Z kolei rozpowszechnianie w świetle art. 50 i art. 86 pkt. 2) lit c) ust. pr. aut. odnosi się do zbiorczego oznaczenia pól eksploatacji związanych z udostępnieniem utworu publiczności - w tym nadawania i reemisji.

Nadawaniem utworu zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4) ust. pr. aut. jest jego rozpowszechnianie drogą emisji radiowej lub telewizyjnej, prowadzonej w sposób bezprzewodowy (naziemny lub satelitarny) lub w sposób przewodowy.

W literaturze podkreśla się, że nadawanie łączy się z kontrolą pod względem merytorycznym procesu udostępnienia dzieła i ponoszeniem za niego odpowiedzialności⁴⁰.

Definicję ustawową reemisji zawiera natomiast art. 6 ust. 1 pkt 5) ust. pr. aut. Muszą być spełnione następujące przesłanki:

- utwór powinien być częścią składową konkretnego programu radiowego lub telewizyjnego,
- reemitent musi przejąć określony program nadawcy w całości, i bez jakichkolwiek zmian,
- brak tożsamości podmiotowej nadawcy pierwotnego oraz reemitenta,
- równoczesne i integralne przekazanie przez remitenta tego programu do powszechnego (publicznego) odbioru.

Cechy publiczności nie pozbawia zakodowanie sygnału i wymóg opłacenia abonamentu, zakupu dekodera.

Jak widać czynności dystrybutora, który przekazuje sygnał będący nośnikiem programu uzyskany od organizacji radiowej lub telewizyjnej w drodze wprowadzenia bezpośredniego „nie są rozpoznawane” przez prawo krajowe jako działanie w ramach któregoś ze zdefiniowanych pól eksploatacji. W ocenie sądu odpowiada ono bardziej definicji reemisji. Reemisja zakłada wprawdzie „przejęcie” programu, lecz pojęcie „przejęcia” nie jest definiowane w ustawie. *Leges non destinguente* można je odnieść zarówno do „przechwytywania” sygnału udostępnionego publicznie

(„klasyczna reemisja”), jak i do przekazywania sygnału wprowadzanego bezpośrednio przez nadawcę do dystrybutora (wprowadzenie bezpośrednie).⁴¹

Zdaniem sądu „techniczna” kwalifikacja działań dystrybutora sygnału jako reemisji czy nadania (w rozumieniu ustawowym) ma znaczenie drugorzędne dla rozstrzygnięcia problemu w tej sprawie. Istotne jest ocena tego działania w kontekście prawa do dodatkowego wynagrodzenia dla artystów wykonawców z art. 70 ust. 2¹ pkt 3) ust. pr. aut., które pozostaje skorelowane z polem eksploatacji w postaci nadawania.

Nie wdając się w szczegółową analizę stanowisk doktryny co do charakteru prawa do wynagrodzenia z art. 70 ust. 2¹ pkt 3) ust. pr. aut. należy przyjąć że prawo to, uregulowane w art. 17 ust. pr. aut. (w odniesieniu do autorów) oraz w art. 86 ust. 2 ust. pr. aut. (w odniesieniu do artystów wykonawców) jako „prawo do wynagrodzenia” ma charakter samoistny i jest odrębne od praw wyłącznych przysługujących autorom i artystom wykonawcom. Źródłem tego prawa nie jest umowa lecz ustawa (np. art. 70 ust. 2¹ pkt 3) ust. pr. aut. Urzeczywistnia się ono jako roszczenie o zapłatę na skutek faktu korzystania dany podmiot z utworu (artystycznego wykonania) w określony ustawą sposób (pole eksploatacji). Prawo do wynagrodzenia nie jest chronione roszczeniami zakazowymi. Wynagrodzenie to jest uznawane za tzw. wynagrodzenie dodatkowe, gdyż przysługuje twórcy (artyście wykonawcy) niezależnie od wynagrodzenia jakie otrzymał w związku udzieleniem zgody na korzystanie z utworu lub przeniesieniem tego prawa. W przypadku artysty wykonawcy tzw. dodatkowe wynagrodzenie występuje obok wynagrodzenia, jakie artysta wykonawca otrzymał w związku ze współudziałem w realizacji dzieła audio-wizualnego na podstawie umowy z producentem i przeniesieniem na niego praw do rozporządzania i korzystania z wykonania (art. 87 ust. pr. aut.).⁴² Na podstawie art. 70 ust. 2¹ pkt 3) artysta wykonawca jest uprawniony do wynagrodzenia na korzystanie z utworu na określonym polu eksploatacji, mimo wyzbycia się praw majątkowych związanych ze współudziałem w realizacji utworu audiowizualnego. Wynagrodzenie to jest więc oderwane od praw bezwzględnych przysługujących artyście wykonawcy i w tym sensie ma charakter uprzywilejowany jako niepodlegający zrzeczeniu się, zbyciu, ani egzekucji (art. 18 ust. 3 ust. pr. aut w zw. z art. 92 ust. pr. aut.).

Sąd podziela utrwalone w judykaturze stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale 7 sędziów z dnia 25 listopada 2008 r. III CZP 57/08, że ów wyjątkowy charakter tzw. dodatkowego wynagrodzenia twórców i artystów wykonawców „nie narzuca wykładni przepisu określającego rodzaje eksploatacji utworu, za które należy się współtwórcom dodatkowe wynagrodzenie, w kierunku rozszerzenia katalogu tych pól eksploatacji. Uprzywilejowanie to dotyczy tylko tego wynagrodzenia, które zostało w sposób wyraźny przyznane i nie stanowi podstawy objęcia nim takich pól eksploatacji, które pozostały poza ramami przepisu.

Taka ścisła interpretacja przepisów dotyczących dodatkowego wynagrodzenia nie pozbawia w żadnym razie współtwórców utworów audiowizualnych czy artystów wykonawców należnych im praw. W dalszym ciągu są oni uprawnieni do dodatkowego wynagrodzenia na polach eksploatacji wskazanych w przepisie oraz do wynagrodzenia na podstawie umowy. Należy również mieć na uwadze sytuację korzystających z utworu, którzy w sytuacji urzeczywistnienia się prawa do dodatkowego wynagrodzenia współtwórców utworu audiowizualnego są zobowiązani do zapłaty obok wynagrodzenia na rzecz producenta, także oddzielnego wynagrodzenia dla artystów wykonawców.

Skoro zatem:

- przepisy ustawy prawo autorskie „nie rozpoznają” działalności dystrybutora, który przekazuje sygnał będący nośnikiem programu uzyskany od organizacji radiowej lub telewizyjnej w drodze wprowadzenia bezpośredniego,
- status dystrybutora (operatora sieci telekomunikacyjnej (kablowej) otrzymujące sygnał od organizacji radiowej lub telewizyjnej w drodze przekazu bezpośredniego) w kontekście w techniki przekazu oraz obowiązku uzyskania zgody podmiotów uprawnionych jest zbliżony raczej do statusu reemitenta,

- przepis art. 70 ust.2² pkt 3) przewidujący dodatkowe wynagrodzenie dla artystów wykonawców, które ma charakter uprawnienia sui generis (i w tym sensie ma charakter wyjątkowy), nie podlega wykładni rozszerzającej,

to należy uznać, że artystom wykonawcom nie przysługuje roszczenie o zapłatę dodatkowego wynagrodzenia w związku z przekazywaniem przez operatora sieci kablowej (dystrybutora) sygnału będącego nośnikiem programu uzyskanego od organizacji radiowej lub telewizyjnej w drodze wprowadzenia bezpośredniego.

Niezależnie od powyższych konkluzji należy podkreślić, że w Dyrektywie 2019/789/UE prawodawca unijny łączy wprowadzenie bezpośrednie jako element „pojedynczej czynności publicznego komunikowania” z obowiązkiem uzyskania przez oba podmioty korzystające z utworu z obowiązkiem uzyskania osobnych zgód uprawnionego (za pośrednictwem OZZ) oraz „stosowanymi płatnościami” na rzecz podmiotu uprawnionego „z uwzględnieniem odpowiedniego zakresu korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych przez organizację radiowa i telewizyjną oraz dystrybutora w ramach „pojedynczej czynności publicznego komunikowania”. Istnieje więc wyraźne wskazanie na to, że wynagrodzenie na rzecz podmiotów uprawnionych powinno być uiszczane zarówno przez organizację radiową i telewizyjną, jak i przez dystrybutora na podstawie umowy z uprawnionym, przy czym możliwe jest w tym zakresie pośrednictwo OZZ. Istotnym celem dyrektywy jest wyeliminowanie niebezpieczeństwa pobierania podwójnego wynagrodzenia przez podmioty uprawnione od nadawców oraz od dystrybutorów⁴³.

Przypomnieć należy, że Dyrektywa 2019/789, ani dyrektywa 83/93/EWG w żadnym razie nie odnosi się do prawa do tzw. dodatkowego wynagrodzenia (we wskazanym wyżej rozumieniu) dla współtwórców utworu audiowizualnego czy artystów wykonawców. Kwestii dodatkowego wynagrodzenia dla artystów wykonawców dotyczy Dyrektywa 2006/115/WE. Wyznacza ona minimum ochrony dla artystów wykonawców w tym zakresie, przewidując w art. 5 dodatkowe wynagrodzenie tylko do najmu. Art. 8 tej dyrektywy regulujący prawo wyłączne do bezprzewodowego nadawania (transmisji satelitarnej) takiego prawa do dodatkowego wynagrodzenia nie przewiduje.

Sąd uznał zatem, działanie pozwanego polegające na przesyłaniu do abonentów sygnału będącego nośnikiem programu uzyskanego od organizacji radiowej lub telewizyjnej (nadawcy) jako tzw. programu kodowanego w drodze wprowadzenia bezpośredniego, nie stanowi nadawania w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ust. pr. aut. i nie rodzi powstania po stronie uprawnionych prawa do dodatkowego wynagrodzenia z art. 70 ust.2¹pkt 3) ust. pr. aut. Tym samym powód jako OZZ nie jest uprawniony do dochodzenia takiego roszczenia wobec pozwanego na podstawie art. 70 ust. 3 ust. pr. aut.

Istnienie roszczeń odszkodowawczych artystów wykonawców co do artystycznych wykonań sprzed 24 maja 1994 r. – zgłoszonych w pkt 2. pozwu.

Należy podzielić stanowisko powoda co do tego, że ustawa z dnia 10 lipca 1952 r. o prawie autorskim nie kreowała praw wyłącznych artysty wykonawcy. Niewątpliwie jednak pod rządami tej ustawy funkcjonowały przedmioty praw pokrewnych (artystyczne wykonania) i artyści wykonawcy zawierali różnego rodzaju umowy z producentami audiowizualnym co do ich udziału w utworze audiowizualnym.

Kwestię skutku umowy pomiędzy artystą wykonawcą a producentem utworu audiowizualnego reguluje obecnie art. 87ust. pr. aut. Zawiera on regułę interpretacyjną, w myśl której zawarcie przez artystę wykonawcę z producentem utworu audiowizualnego umowy o współudział w realizacji utworu audiowizualnego przenosi na producenta prawa do rozporządzania i korzystania z wykonania, w ramach tego utworu audiowizualnego, na wszystkich znanych w chwili zawarcia umowy polach eksploatacji. Regulacja ta ma skutek dyspozytywny tj. skutek przeniesienia prawa następuje z mocy umowy, jednak strony mogą go wyłączyć lub ograniczyć.

W odniesieniu do artystycznych wykonań, które pod rządami poprzedniej ustawy nie były objęte prawem wyłącznym artystów wykonawców (w rozumieniu obecnego art. 86 ust. o ust. pr. aut. w art. 127 pkt 4. ust. pr. aut. wprowadzono regułę interpretacyjną, w myśl której umowy zawarte przed dniem wejścia w życie ustawy nie obejmują praw pokrewnych, chyba że strony postanowiły inaczej. Z kolei zgodnie z art. 125 ust. 1 pkt 2. przepisy ustawy stosuje się do

artystycznych wykonań w zakresie korzystania z nich po jej wejściu w życie, jeżeli według przepisów niniejszej ustawy korzystają z ochrony.

Dotychczasowe orzecznictwo i dostępna literatura przedmiotu opierają się na założeniu, że w postępowaniu sądowym dotyczącym uprawnień artysty wykonawcy do co artystycznego wykonania powstałego przed 24 maja 1994 r., sąd w postępowaniu miał możliwość zbadania konkretnej umowy artysty wykonawcy z producentem. Wówczas formułowano wnioski co do wykładni oświadczeń woli stron zawartej w tych umowach, w szczególności, czy prowadziły one do przeniesienia wyłącznych praw majątkowych na rzecz producenta.

Sąd w tym postępowaniu nie uzyskał twierdzeń co do tego, jakich artystów wykonawców reprezentuje powód, ani w odniesieniu do jakich artystycznych wykonań zgłasza naruszenie prawa wyłącznego, ani tym bardziej nie ma możliwości zbadania umowy o udział artysty wykonawcy w realizacji utworu audiowizualnego, która miałaby być zawarta przed 24 maja 1994 r.

Zdaniem sądu reguła interpretacyjna z art. 127 ust. 4 ust. pr. aut., nawet jeżeli potraktować by ją jako domniemanie prawne, nie może stanowić o tym, że to reemitent musiałby wykazać, że będący przedmiotem reemisji zawarty w program utworu audiowizualny obejmuje artystyczne wykonanie, do którego prawa wyłączne nie zostały przeniesione na producenta.

Taka interpretacja byłaby:

- po pierwsze uprzywilejowująca artystów wykonawców co do artystycznych wykonań sprzed 24 maja 1994 r. w stosunku do artystów wykonawców artystycznych wykonań powstałych później, których obejmuje domniemanie z art. 87 ust. pr. aut.,
- po drugie sprzeczna z wykładnią systemową dotyczącą obowiązkowego pośrednictwa OZZ w zawieraniu umów co do reemisji (art. 21¹ ust. 1 ust. pr. aut.)

Obowiązkowe pośrednictwo (przymusowy zarząd) stanowi dla reemitentów gwarancję, że zawierając umowy z właściwą OZZ na reemisyję nie narażą się na zarzut naruszenia prawa wyłącznego i to niezależnie od tego, czy dany uprawniony zawarł z OZZ umowę o zarządzanie z uprawnionym, czy nie. Ustawodawca wprowadzając przymusowy zarząd na polu reemisji dostrzega bowiem trudności reemitentów w pozyskaniu zezwolenia uprawnionych, a także trudności dowodowe, które mogłyby wystąpić po stronie reemitenta w razie zarzutu naruszenia prawa. Z tym ułatwieniem skorelowane jest także domniemanie z art. 87 ust. pr. aut. . dotyczące przejścia praw artysty wykonawcy na rzecz producenta. Dzięki temu systemowi przymusowego zarządu oraz domniemania reemitenci, którzy zawarli stosowne umowy z OZZ reprezentującymi producentów utworów audiowizualnych, unikają zarzutu naruszenia praw pokrewnych artystów wykonawców.

Gdyby nawet założyć, że ten mechanizm nie obejmuje reemitentów w związku z reemisją artystycznych wykonań powstałych przed 24 maja 1994 r., z uwagi na to, że z art. 127 ust. 4 ust. pr. aut. próbuje się wyprowadzić domniemanie o braku przejścia ich praw na producentów, wówczas właściwa OZZ reprezentująca artystów wykonawców winna zwrócić się do reemitenta o zawarcie umowy na reemisyję utworów. Zaniechanie tego rodzaju starań winno obciążać OZZ

Podkreślić należy, że pozwany reemitent nie ma jakiegokolwiek możliwości wykazania w procesie sądowym treści umowy zawartej przed 1994 r. pomiędzy artystą wykonawcą a producentem. W świetle materiału procesowego nie można nawet zbadać, którego artysty wykonawcy taka umowa mogłaby dotyczyć.

Jakkolwiek więc nie można wykluczyć, że istnieją artystyczne wykonania pochodzące sprzed 24 maja 1994 r. zawarte w utworach audiowizualnych w programach remitowanych przez pozwanego, to powód nie wykazał ani jednego istnienia takiego utworu, ani też nie przedstawił umowy, która mogłaby podlegać badaniu co do tego, że prawo do artystycznego

wykonania nie zostało przeniesione na producenta. Powód także nie wskazywał, aby podejmował próby zawarcia umowy z pozwanym co do reemisji utworów zawierających artystyczne wykonania sprzed 24 maja 1994r.

Zdaniem sądu więc w tej sprawie nie można tymi zaniechaniami obciążać pozwanego, który miałby zostać obciążony zapłatą ryczałtowego odszkodowania bez jakiegokolwiek możliwości podjęcia obrony.

Tabele wynagrodzeń

Sąd uznając, że zgłoszone w tym postępowania żądania zapłaty nie zasługują na uwzględnienie nie weryfikował przedstawionego przez powoda sposobu wyliczenia tzw. dodatkowego wynagrodzenia, ani także wysokości ryczałtowego odszkodowania.

Roszczenie powoda zgłoszone w pkt 3 i 4 pozwu (roszczenie o udzielenie informacji, zobowiązanie do udostępnienia dokumentacji)

Powód w pkt 3 i 4 pozwu zgłosił żądania zobowiązania pozwanego do udzielenia określonych informacji dotyczących jego przychodów oraz udostępnienia dokumentacji obejmującej te przychody – za okres od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2020 r. W uzasadnieniu tych żądań powód powołał się na art. 48 ust. o z.z. (str. 78 pozwu i nast.) odnosząc żądania do obu zgłoszonych roszczeń o zapłatę.

W ocenie sądu w kontekście aktualnie obowiązujących regulacji art. 48 ust. o z.z. oraz art. 80 ust pr. aut. i przepisów regulujących postępowanie w sprawach własności intelektualnej w szczególności art. 479¹⁰⁶ i nast. oraz 479¹¹² i nast. k.p.c. należy wyraźnie odróżnić instytucje materialnoprawne od procesowych.

Pomijając prezentowane w komentarzach analizy w ujęciu historycznym sąd stoi na stanowisku, że prawo do informacji oraz udostępnienia dokumentów określone w art. 48 ust. o z.z. stanowi materialnoprawne roszczenie o z.z. i odnosi się tylko do informacji o dokumentów niezbędnych do określenia wysokości wynagrodzeń i opłat, do dochodzenia których uprawniona jest o z.z. (np. art. 70 ust. 1 ust. pr. aut.) Nie odnosi się w żadnym razie do informacji i dokumentów związanych z roszczeniami wynikającym z naruszenia praw podmiotowych tj. roszczeń z art. 79 pr. aut. Kwestię charakteru roszczeń informacyjnych oraz zobowiązujących do wydania dokumentów (środków dowodowych) związanych z naruszeniem praw wyłącznych przesądziła ustawą z dnia 13 lutego 2020 r. o zmiennie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, która w ramach wprowadzanego postępowania odrębnego w sprawach własności intelektualnej unormowała wezwanie do udzielenia informacji oraz wezwanie do wydania lub wyjawienia środka dowodowego jako instytucje stricte procesowe powiązane z dochodzeniem roszczeń wynikających z naruszenia praw własności intelektualnej. Wykładnia systemowa art. 48 ust. o z.z. oraz art. 479¹⁰⁶ i art. 479¹¹² k.p.c. nakazuje te instytucje traktować rozłącznie. Art. 48 ust. o z.z. dotyczy relacji OZZ z użytkownikami, czyli podmiotami dokonującymi eksploatacji praw (art. 3 ust. pkt 10 ust. o z.z.), natomiast przepisy art. 479¹⁰⁶ i art. 479¹¹² zamieszczone zostały w ustawie procesowej, a ich treść wskazuje na ścisłe powiązanie z naruszeniem praw własności intelektualnej.

W związku z tym należy zweryfikować zasadność zgłoszonych żądań o nakazanie udzielenia informacji i udostępnienia dokumentów w oparciu o obie instytucje, choć formalnie zostały zgłoszone jako jedno żądanie.

Żądanie nakazania udzielania informacji oraz udostępnienia dokumentów w związku z żądaniem zapłaty wynagrodzenia przysługującego artystom wykonawcom z tytułu nadawania utworu w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępniania utworów (art. 70 ust. 2 1 pkt 3 w zw. z art. 70 ust. 3 ust. o pr. aut.) jest w ocenie sądu, w świetle przedstawionej wyżej dystynkcji, żądaniem o charakterze materialnoprawnym, którego podstawę stanowi art. 48 ust. o z.z. Żądane informacje dotyczą bowiem tzw. dodatkowego wynagrodzenia, które nie jest wyłączone z hipotezy tego przepisu.

Sąd przesądził, że powód nie jest uprawniony do dochodzenia tzw. dodatkowego wynagrodzenia z art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 3 w zw. z art. 70 ust. 3 ust. o pr. aut. Skoro zatem roszczenie informacyjne pozostaje związane z uprawnieniem OZZ

do dochodzenia wynagrodzenia, to roszczenie informacyjne nie jest dopuszczalne w sytuacji, gdy OZZ nie przysługuje uprawnienie do dochodzenia dodatkowego wynagrodzenia. Żądanie powoda zgłoszone w pkt 3 i 4 pozwu podlegało więc oddaleniu.

Na marginesie można wskazać, że żądanie udzielenia informacji i wydania dokumentów z art. 48 ust. o z.z. to jako roszczenie o charakterze materialno-prawnym i majątkowym podlega przedawnieniu. Zarzut przedawnienia został zgłoszony przez stronę pozwaną (K. 328 v.).

Roszczenie to nie było objęte zawezwaniem do próby ugodowej.

Termin przedawnienia tego roszczenia określa art. 118 k.c. Roszczenie to nie wynika z prowadzonej działalności gospodarczej. Powód bowiem domagając się wynagrodzenia z art. 70 ust. 2¹ lit.c) ust. pr. aut. działa na rzecz artystów wykonawców. Zobowiązanie ma charakter bezterminowy, toteż początku biegu przedawnienia wyznacza nie wymagalność roszczenia, lecz moment, w którym uprawniony najwcześniej mógł podjąć czynność zmierzającą do jego dochodzenia. Zważywszy na to, że powód domaga się zapłaty w oparciu o przychody miesięczne, to czynności zmierzające do żądania informacji mógł podjąć po upływie kolejnych miesięcy. Termin przedawnienia wynosi lat sześć, należy jednak uwzględnić przepisy międzyczasowe oraz przepisy uprzednio obowiązujące⁴⁴, które przewidywały 10-letni okres przedawnienia.

Powód złożył pozew 16 października 2021 r. (k. 294). Roszczenia za okres wcześniejszy niż 15 października 2011 r. uległy przedawnieniu.

W zakresie wniosku o nakazanie udzielenia informacji oraz wydania lub wyjawienia środka dowodowego w związku z roszczeniem wynikającym z naruszenia prawa, sąd orzekł odrębnym postanowieniem.

Koszty procesu

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c. Koszty strony pozwanej sprawdzały się do wynagrodzenia pełnomocnika. Strona pozwana w odpowiedzi na pozew domagała się przyznania kosztów zastępstwa procesowego w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej (k. 307). Sąd weryfikując to żądania miał na uwadze kryteria z art. 109 § 2 k.p.c. oraz § 15 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Materia sprawy, szczególnie w zakresie podstawy prawnej miała, zdaniem sądu charakter trudny i precedensowy i wymagała znacznego nakładu pracy pełnomocników. W sprawie odbyło się kilka posiedzeń w ramach posiedzenia przygotowawczego oraz trzy posiedzenia przeznaczone na rozprawę. Materiał procesowy, w tym materiał dowodowy, nie okazał się jednak zbyt obszerny (niecałe 4 tomy akt), a postępowanie nie było zbyt długotrwałe (kilkanaście miesięcy). Przy założeniu, że opracowanie pism procesowych i udział w posiedzeniach sądu zajął pełnomocnikowi nawet 200 godzin, to wynagrodzenie w kwocie 100 000 zł. należy uznać za dostateczne.

SSO Weronika Klawonn

Wykaz skrótów:

Akty prawne prawa krajowego:

ust. pr. aut. – Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2509) dostęp: <https://sip.lex.pl/#/act/16795787/3224837/prawo-autorskie-i-prawa-pokrewne?keyword=Autorskie%20prawo&cm=SFIRST> (dostęp: 2023-05-11 10:46)

ust. o.z.z. - Ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. poz. 1293 z późn. zm.). <https://sip.lex.pl/#/act/18734930/3199518/zbiorowe-zarzadzanie-prawami-autorskimi-i-prawami->

pokrewnymi?keyword=Zbiorowe%20zarz%C4%85dzanie%20prawami%20autorskimi%20i%20prawami%20pokrewnymi&cm=SFIRST (dostęp: 2023-05-11 13:46)

Akty prawa UE:

Dyrektywa 2004/48/WE - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej z dnia 29 kwietnia 2004 r. (Dz. Urz. UE.L. nr 157, str. 45)

TFUE - Traktat USTANAWIAJĄCY EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ GOSPODARCZĄ (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm.). <https://sip.lex.pl/#/act/17099384/3115449/traktat-o-funkcjonowaniu-unii-europejskiej-rzym-1957-03-25?keyword=Traktat%20o%20funkcjonowaniu%20Unii%20Europejskiej&cm=SFIRST> (dostęp: 2023-05-11 14:36)

Dyrektywa 2014/26/UE - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz do udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania in line na rynku wewnętrznym (Dz.U.U.E.L. 2014.84.72. z dnia 20 marca 2014r.)

Dyrektywa 93/83/EWG - Dyrektywa Rady nr 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową (Dz. U. UE. L. z 1993 r. Nr 248, str. 15 z późn. zm.).

<https://sip.lex.pl/#/act/67427514/2572664/dyrektywa-93-83-ewg-w-sprawie-koordynacji-niektorych-zasad-dotyczacych-prawa-autorskiego-oraz...?keyword=Dyrektywa%2093~2F83~2FEWG&cm=SFIRST> (dostęp: 2023-05-11 15:10)

Dyrektywa 2001/29/WE - Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. U. UE. L. z 2001 r. Nr 167, str. 10 z późn. zm.). <https://sip.lex.pl/#/act/67427681/2572896/dyrektywa-2001-29-we-w-sprawie-harmonizacji-niektorych-aspektow-praw-autorskich-i-pokrewnych-w...?keyword=Dyrektywa%2093~2F83~2FEWG&cm=STOP> (dostęp: 2023-05-11 15:15)

Dyrektywa 2019/789 - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/789 z dnia 17 kwietnia 2019 r. ustanawiająca przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji online prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do reemisji programów telewizyjnych i radiowych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 93/83/EWG (Dz. U. UE. L. z 2019 r. Nr 130, str. 82). <https://sip.lex.pl/#/act/69185348/2572409/dyrektywa-2019-789-ustanawiajaca-przepisy-dotyczace-wykonywania-praw-autorskich-i-praw-pokrewnych...?keyword=Dyrektywa%202019~2F789&cm=SFIRST> (dostęp: 2023-05-11 15:16)

Dyrektywa 92/100/EWG Dyrektywa Rady 92/100/EWG z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz. U. UE. L. z 1992 r. Nr 346, str. 61 z późn. zm.). <https://sip.lex.pl/#/act/67427512/401647/dyrektywa-92-100-ewg-w-sprawie-prawa-najmu-i-uzyczenia-oraz-niektorych-praw-pokrewnych-prawu...?keyword=Dyrektywa%2092~2F100~2FEWG%20%20&cm=SREST> (dostęp: 2023-05-11 15:21)

Dyrektywa 2006/115/WE - Dyrektywa 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (wersja ujednolicona) (Dz. U. UE. L. z 2006 r. Nr 376, str. 28). <https://sip.lex.pl/#/act/67653894/672023/dyrektywa-2006-115-we-w-sprawie-prawa-najmu-i-uzyczenia->

oraz-niektorych-praw-pokrewnych-prawu...?keyword=Dyrektywa%202006~2F115~2FWE%20&cm=SFIRST
(dostęp: 2023-05-11 15:22)

1 W załączniku wskazano wykaz skrótów do oznaczenia przywołanych w uzasadnieniu aktów prawnych.

2 Art. 5

1. Domniemywa się, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w zakresie udzielonego jej zezwolenia oraz posiada legitymację procesową w tym przedmiocie.

2. W zakresie, w jakim art. 21-213, art. 25 ust. 4 oraz art. 70 ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych przewidują obowiązek zawarcia umowy lub zapłaty wynagrodzenia za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania, prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, którzy nie zawarli umowy o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi z żadną organizacją, zbiorowo zarządza ta organizacja, która jest reprezentatywna w odniesieniu do tych praw.

3. Umowa zawarta z reprezentatywną organizacją zbiorowego zarządzania uprawnia użytkownika do korzystania także z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, do których prawami zarządza ona zbiorowo na podstawie ust. 2.

4. Uprawnionemu niereprezentowanemu przez żadną organizację zbiorowego zarządzania, którego utwór lub przedmiot prawa pokrewnego jest objęty umową, o której mowa w ust. 3, przychody z praw z tytułu tej umowy przysługują na takich samych warunkach jak uprawnionym, którzy w tym zakresie zawarli z daną organizacją umowę o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Roszczenie o wypłatę przychodów z praw może być dochodzone wyłącznie wobec organizacji zbiorowego zarządzania, która zawarła umowę, o której mowa w ust. 3.

3 **Art. 3** Ilekroć w niniejszej ustawie mowa jest o:

1) zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi - należy przez to rozumieć działalność polegającą na wykonywaniu praw autorskich lub praw pokrewnych dla zbiorowej korzyści uprawnionych przez dokonywanie takich czynności, jak:

a) obejmowanie praw w zbiorowy zarząd,

b) zawieranie umów o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie,

c) pobór, podział i wypłata przychodów z praw,

d) monitorowanie korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych przez użytkowników,

e) dochodzenie ochrony praw autorskich lub praw pokrewnych,

f) wykonywanie innych uprawnień i obowiązków organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi wynikających z niniejszej ustawy oraz ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1191 i 1293), zwanej dalej „ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych”;

4 Art. 4

1. Organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, zwana dalej „organizacją zbiorowego zarządzania”, zbiorowo zarządza prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na podstawie umowy

o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, umowy o reprezentacji, ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych lub niniejszej ustawy, w zakresie udzielonego zezwolenia.

5 Art. 9

1. Zezwolenie określa:

- 1) rodzaje utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, do których prawami zbiorowo zarządza organizacja zbiorowego zarządzania;
- 2) pola eksploatacji, na których organizacja zbiorowego zarządzania wykonuje zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. Zezwolenie może określać kategorie uprawnionych, których prawami zbiorowo zarządza organizacja zbiorowego zarządzania.

6 Jakkolwiek w art. 12 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019.790 z dnia 17 kwietnia 2019 w sprawie prawa autorskiego u praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym (...) wskazuje na domniemanie prawne jako źródło uprawnienia do zawarcia skutecznej umowy licencyjnej przez OZZ w imieniu podmiotów, które nie udzieliły jej upoważnienia, to świetle regulacji krajowej art. 4 ust. 1 ustawy o z.z. domniemanie nie jest źródłem uprawnienia OZZ do sprawowania zarządu.

7 Art. 70 ust. pr. aut.

2¹. Współtwórcy utworu audiowizualnego oraz artyści wykonawcy są uprawnieni do:

- 1) wynagrodzenia proporcjonalnego do wpływów z tytułu wyświetlania utworu audiowizualnego w kinach;
 - 2) stosownego wynagrodzenia z tytułu najmu egzemplarzy utworów audiowizualnych i ich publicznego odtwarzania;
 - 3) stosownego wynagrodzenia z tytułu **nadawania** utworu w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępniania utworów;
 - 4) stosownego wynagrodzenia z tytułu reprodukowania utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego.
3. Korzystający z utworu audiowizualnego wypłaca wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 21, za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.
4. Stosowne wynagrodzenie za korzystanie z polskiego utworu audiowizualnego za granicą lub zagranicznego utworu audiowizualnego w Rzeczypospolitej Polskiej może być ustalone ryczałtowo.

8 Systematykę terminologii opisuje M. Czajkowska-Dąbrowska, Rozszerzony zbiorowy zarząd - prawo polskie na tle prawa Unii Europejskiej, ZNUJ. PPWI 2020, nr 3, s. 26-47. <https://sip.lex.pl/#/publication/151371090/czajkowska-dabrowska-monika-rozszerzony-zbiorowy-zarzad-prawo-polskie-na-tle-prawa-unii-europejskiej?cm=SREST> (dostęp: 2023-05-02)

9 Art. 6 ust. pr aut.

1. W rozumieniu ustawy: (...)

17) właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi jest organizacja, która zbiorowo zarządza prawami uprawnionego na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie lub umowy o reprezentacji, a gdy uprawniony nie zawarł umowy z żadną organizacją - organizacja reprezentatywna dla danego

rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych i kategorii uprawnionych na danym polu eksploatacji w rozumieniu ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi;

10 Art. 10 ust. o z.z.

1. Organizacja zbiorowego zarządzania, która jako jedyna posiada zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, jest organizacją reprezentatywną.

2. Jeżeli zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji posiada więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania, organizacją reprezentatywną jest ta, która w tym zakresie reprezentuje największą liczbę uprawnionych na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi oraz umowy o reprezentacji.

3. Reprezentatywność organizacji zbiorowego zarządzania w przypadku, o którym mowa w ust. 2, stwierdza z urzędu minister w drodze decyzji.

4. Minister z urzędu uchyla lub zmienia decyzję o stwierdzeniu reprezentatywności w przypadku istotnej zmiany przesłanki reprezentatywności, o której mowa w ust. 2, lub braku konieczności stwierdzenia reprezentatywności.

11 Art. 105 ust. pr. aut. (uchylony)

1. Domniemywa się, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz że ma legitymację procesową w tym zakresie. Na domniemanie to nie można się powołać, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania.

2. W zakresie swojej działalności organizacja zbiorowego zarządzania może się domagać udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat.

12 Art. 107 ust. pr. aut.

Jeżeli na danym polu eksploatacji działa więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania, organizacją właściwą w rozumieniu ustawy jest organizacja, do której należy twórca lub uprawniony z tytułu prawa pokrewnego, a gdy twórca lub uprawniony z tytułu prawa pokrewnego nie należy do żadnej organizacji albo nie ujawnił swojego autorstwa - organizacja wskazana przez Komisję Prawa Autorskiego, o której mowa w art. 110[1].

13 Por. przyp. 5

14 Art. 90 ust. o pr. aut.

Przepisy ustawy stosuje się do artystycznych wykonań, które:

1) dokonane zostały przez obywatela polskiego albo osobę zamieszkałą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub

1) ¹dokonane zostały przez obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, lub

2) zostały ustalone po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub

3) zostały opublikowane po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub

4) są chronione na podstawie umów międzynarodowych, w zakresie, w jakim ich ochrona wynika z tych umów.

15 Por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2013 r. I CSK 617/12

16 <https://www.prawo.pl/akty/dz-u-ue-l-2005-276-54,67558368.html>

17 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz do udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania in line na rynku wewnętrznym (Dz.U.UE.L. 2014.84.72. z dnia 20 marca 2014r.)

18 Art. 40 ust. o z.z.

Jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania nie jest w stanie dokonać wypłaty przychodów z praw z powodu nieustalenia lub nieodnalezienia uprawnionych, w terminie 3 miesięcy od dnia upływu terminu, o którym mowa w art. 39 ust. 2, podejmuje ona niezbędne czynności w celu ustalenia lub odnalezienia uprawnionych, w szczególności:

1) poszukuje informacji na temat uprawnionych w wykazach, o których mowa w art. 34, oraz innych dostępnych jej źródłach informacji;

2) przekazuje swoim członkom, uprawnionym, których reprezentuje na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie, organizacjom zbiorowego zarządzania posiadającym zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami tej samej kategorii uprawnionych oraz organizacjom zbiorowego zarządzania, z którymi zawarła umowy o reprezentacji, będące w jej posiadaniu informacje na temat utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, co do których uprawnieni nie zostali ustaleniu lub odnalezieni, które mogłyby pomóc w ich odnalezieniu lub zidentyfikowaniu, zawierające w szczególności:

a) tytuły utworów lub przedmiotów praw pokrewnych,

b) imiona i nazwiska, pseudonimy lub nazwy uprawnionych, którzy nie zostali ustaleniu lub odnalezieni,

c) imiona i nazwiska albo nazwy właściwych wydawców lub producentów;

3) publikuje informacje, o których mowa w pkt 2, na swojej stronie internetowej.

19 Por. opracowanie prf. M. Czajkowskiej-Dąbrowskiej „Rozszerzony zarząd zbiorowy prawami autorskimi i pokrewnymi w świetle orzecznictwa sądów powszechnych”, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2014 <https://iws.gov.pl/wp-content/uploads/2018/09/Monika-Czajkowska-D%20%26%20browska-Rozszerzony-zarz%C4%85d-zbiorowy-prawami-autorskimi-i-pokrewnymi-w-%20%C5%9Bwietle-orzecznictwa-s%C4%85d%C3%B3w-polskich-na-tle-prawa-europejskiego-7.pdf>

20 Por. M. Kępiński/Kleban [w] System Prawa Prywatnego t. 13. Prawo autorskie s. 741 . „Czy zatem należy przyjąć, że OZZ nie musi w toku procesu przeprowadzać żadnych dowodów dla uzasadnienia swojej legitymacji procesowej? Taki wniosek także nie byłby uzasadniony. Wydaje się, że OZZ musi co najmniej wykazać, że posiada zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zarządzania. Ponadto powinna wykazać, że na polu eksploatacji, którego dotyczy spór, rzeczywiście prowadzi takie zarządzanie. Dowód polegać będzie na wskazaniu szeregu dzieł należących do kategorii objętej sporem, które są rzeczywiście w zarządzie OZZ. Nie jest jednak konieczne wykazywanie prawa zarządu w odniesieniu do konkretnego dzieła objętego sporem. Sytuacja taka wystąpi zwykle w przypadku dzieł autorów zagranicznych. W odniesieniu do takich dzieł OZZ powinna jednak także wykazać, że posiada umowę generalną z organizacją zagraniczną, do której zakresu działania należą dzieła tego rodzaju co objęte sporem. Nie ulega jednak wątpliwości, że o tym, jakie dowody musi dostarczyć OZZ dla uzasadniania swojej legitymacji procesowej, powinien w każdym przypadku rozstrzygać sąd, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy”

21 Art. 79 ust. pr. aut.

1. Uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa:

1) zaniechania naruszenia;

2) usunięcia skutków naruszenia;

3) naprawienia wyrządzonej szkody:

a) na zasadach ogólnych albo

b) poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione – trzykrotności (dwukrotności) stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu;

4) wydania uzyskanych korzyści.

22 Art. 101 Do artystycznych wykonań, fonogramów, wideogramów, nadań programów, pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 1 ust. 4, art. 6, art. 61, art. 8 ust. 2, art. 355-359, art. 35a-35e, art. 39, art. 51, art. 79 i art. 80.

23 Art. 86 ust. pr. aut.

1. Artyście wykonawcy przysługuje, w granicach określonych przepisami ustawy, wyłączne prawo do:

1) ochrony dóbr osobistych, w szczególności w zakresie:

a) wskazywania go jako wykonawcy, z wyłączeniem przypadków, gdy pominięcie jest zwyczajowo przyjęte,

b) decydowania o sposobie oznaczenia wykonawcy, w tym zachowania anonimowości albo posłużenia się pseudonimem,

c) sprzeciwiania się jakimkolwiek wypaczeniom, przeinaczeniom i innym zmianom wykonania, które mogłyby naruszać jego dobre imię;

2) korzystania z artystycznego wykonania i rozporządzania prawami do niego na następujących polach eksploatacji:

a) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania - wytwarzania określoną techniką egzemplarzy artystycznego wykonania, w tym zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,

b) w zakresie obrotu egzemplarzami, na których artystyczne wykonanie utrwalono - wprowadzania do obrotu, użyczenia lub najmu egzemplarzy,

c) w zakresie rozpowszechniania artystycznego wykonania w sposób inny niż określony w lit. b - nadawania, reemitowania oraz odtwarzania, chyba że są one dokonywane za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza, a także publicznego udostępniania utrwalenia artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

2. Artyście wykonawcy służy prawo do wynagrodzenia za korzystanie z artystycznego wykonania lub za rozporządzanie prawami do takiego wykonania określone w umowie albo przyznane w przepisach ustawy.

3. W przypadku nadawania, reemitowania lub odtwarzania artystycznego wykonania za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza, artyście wykonawcy przysługuje prawo do stosownego wynagrodzenia.

24 Odmienne Sad Najwyższy w wyroku z dnia 8 marca 2012 r. V CSK 102/11 oraz z dnia 27 lipca 2010 r. V CSK 458/09 (choć bez szerszego uzasadnienia)

25 Art. 118 kodeksu cywilnego

Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

26 Art. 5 ustawy o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104)

1. Do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

3. Do przysługujących konsumentowi roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, których terminy przedawnienia są określone w art. 118 i art. 125 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

4. Roszczenia przedawnione przysługujące przeciwko konsumentowi, co do których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie podniesiono zarzutu przedawnienia, podlegają z tym dniem skutkom przedawnienia określonym w ustawie zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

27 Art. 123 kodeksu cywilnego

§ 1. Bieg przedawnienia przerywa się:

- 1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsiębiorcą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
- 2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje.

28 Art. 442¹ kodeksu cywilnego

§ 1. Roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

§ 2. Jeżeli szkoda wynika ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

29 Art. 116 ust. pr.aut.

1. Kto bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom rozpowszechnia cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
3. Jeżeli sprawca uczynił sobie z popełniania przestępstwa określonego w ust. 1 stałe źródło dochodu albo działalność przestępną, określoną w ust. 1, organizuje lub nią kieruje, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.
4. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieумыślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.
- 30 E. Traple [w]: Ustawy Autorskie. Komentarze. T.2. . Wolters Kluwer , Warszawa 2021 s. 1755,
- 31 T. Targosz [w]: Ustawy Autorskie. Komentarze. T.2. . Wolters Kluwer , Warszawa 2021 s. 1713
- 32 por. orzeczenia przytoczone w Uchwale Składu Siedmiu Sędziów - Izby Cywilnej z dnia 29 października 2013 r. III CZP 50/13
- 33 Por. Wyrok Sądu Najwyższego Izba Cywilna z dnia 5 lutego 2021 r. VCSKP 25/21
- 34 Uchwała Sądu najwyższego 7 sędziów z dnia 25 listopada 2008 r. III CZP 57/08,
- 35 wyrok TS w sprawie 55i 57/80 Musik-Vertrieb Membran GmbH i K-tel International przeciwko GEMA oraz motyw Pierwszy Dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym
- 36 Por. Aleksandra Auleytner, Ochrona praw autorskich i pokrewnych a zasady swobodnego przepływu towarów i usług. CH. Beck. 2015., j. Barta, R. Markiewicz, Prawo autorskie, Wolter Kluwer , warszawa 2016, s. 589,
- 37 Por. uwagi R. Markiewicz, Zdezorientowany prawnik o publicznym udostępnianiu utworów. ZNUJ.PPWI 2016/4/5/5-37
- 38 Analizę tego orzecznictwa przeprowadza R. Markiewicz, Zdezorientowany prawnik o publicznym udostępnianiu utworów, ZNUJ. PPWI 2016, nr 4, s. 5-37.
- <https://sip.lex.pl/#/publication/151303351/markiewicz-ryszard-zdezorientowany-prawnik-o-publicznym-udostepnianiu-utworow?cm=SREST> (dostęp: 2023-05-04 11:59)
- 39 Szerszą analizę zgodności terminologicznej prawa krajowego z prawem międzynarodowym przeprowadza R. Markiewicz, Zdezorientowany prawnik o publicznym udostępnianiu utworów, ZNUJ.PPWI 2016/4/5-37
- 40 E. Traple[w]: System , t. 13m 2017 s. 245.,
- 41 Na marginesie warto wskazać, że projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych działalność dystrybutora kwalifikuje jako reemisję (zmiana art. 6 ust. 1 pkt 4) i 5) ust. pr. aut.)
- 42 M. Czajkowska-Dąbrowska, A. Wojciechowska [w:] Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych [w:] Ustawy autorskie. Komentarze. Tom II, red. R. Markiewicz, Warszawa 2021, art. 70. <https://sip.lex.pl/#/commentary/587837852/635292?tocHit=1&cm=RELATIONS> (dostęp: 2023-05-05 11:14)
- 43 A. Matlak, T. Targosz, M. Wyrwiński, Wybrane aspekty implementacji przepisów dyrektywy 2019/790 i dyrektywy 2019/789 w zakresie udostępniania utworów online, ZNUJ. PPWI 2020, nr 4, s. 14-48. <https://sip.lex.pl/#/publication/151375773/matlak-andrzej-targosz-tomasz-wyrwinski>

michal-wybrane-aspekty-implementacji-przepisow-dyrektywy...?keyword= Wybrane%20aspekty%20implementacji%20przepis%C3%B3w%20dyrektywy%202019~2F790&cm=SFIRST (dostęp: 2023-05-05 13:22)

44 Art. 5 ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104)

1. Do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.